

Ponedjeljak, 4. mart 2002.
Svedok Hasan Pruthi (Hasan Pruthi)
Svedok Ćamil Šabani (Qamil Shabani)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.31 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, pre nego što pozovemo svedoka, želeo bih da iznesem nekoliko administrativnih pitanja. Prvo i veoma kratko pitanje, u pitanju je pretpretresni podnesak u vezi sa Hrvatskom i Bosnom. Pretresno veće zna da postoji limit od 50 strana za podnesak, osim ukoliko je veći broj strana odobren. Pretresno veće se seća da smo se mi pridržavali dužine od 50 strana i da nismo tražili veći broj strana. Zamolio bih da se, u slučaju Hrvatske i Bosne, pravilo primenjuje tako da mi možemo da imamo 50 strana po optužnici, ako je to prihvatljivo za Pretresno veće.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam puno. Drugo pitanje je u vezi sa informacijom, da je ne izgubimo iz vida. Pretresno veće zna da izveštaje po Pravilu 68 zavodimo sa identifikacijom parametara koje primenjujemo da bismo na najbolji mogući način i najrazumniji način ispunili dužnosti iz Pravila 68. Čini nam se da bi to bilo fer, u skladu sa unakrsnim ispitivanjem optuženog. Moramo da budemo sigurni da parametrima nije potrebna revizija i da tokom trajanja unakrsnog ispitivanja imamo to na umu. Treće pitanje se sastoji iz dva dela i oba su opšta i specifična. Kao što Pretresno veće zna, optuženi nam je rekao da ima sobu punu materijala koji mu mi dostavljamo i koji on

ne gleda. Pretresno veće će takođe biti upoznato do kraja nedelje, da je optuženi tražio, preko Sekretarijata (Registry), od nas izjave svedoka koji će biti pozvani da svedoče. Mi smo, preko Sekretarijata, omogućili da on te izjave dobije. U skladu sa pravilom, puno materijala koji je u vezi sa optužnicom za Hrvatsku i Bosnu biće prosledeno optuženom i to će mu biti od pomoći da pripremi svoju odbranu i da se pripremi za svedoke koji će biti saslušani. Nadamo se da neće biti neophodno da mi rutinski prosledujemo sve materijale. Želimo da Pretresno veće ne donese danas odluku o ovome, nego da razmotri ovo pitanje i sa optuženim, jer ako on želi obelodanjivanje dokumenata po različitim osnovama, to bi za njegov rad na pripremi bilo povoljnije. Sve ovo nas dovodi do jednog problema. Sledeće nedelje bi trebalo da se pozove prvi svedok ekspert, Patrik Bol (Patrick Ball) i svedok lord Ešdaun (Paddy Ashdown), čiji će materijal pokriti ne samo Kosovo nego i delove optužnice za Hrvatsku i Bosnu. Jedan od njih ne može da svedoči pred sudom dva puta, može samo jednom i optuženi je sada upoznat da su to dva glavna svedoka predviđena za sledeću nedelju. Što se tiče Patrika Bola, optuženi u svom posedu ima izveštaj već mesecima i takođe zna da nameravamo da ovog svedoka pozovemo u ovom periodu. Mi smo više zabrinuti oko sledećeg, a to je da se obezbedi da optuženi dobije materijal, ili da može da nađe materijal koji mu je neophodan kada je u pitanju ovaj svedok, jer on nije svedok koji će dati izjavu o nečemu što se dogodilo u nekom selu. Ono što ja mogu da učinim, odmah nakon pauze, jeste to da optuženom predam raspored po datumima, gde on može da nađe ceo materijal u vezi sa ovim svedokom.

SUDIJA MEJ: Zašto mi jednostavno ne bismo bili sigurni da će on dobiti taj materijal do kraja ove nedelje. To može da učini Pretresno veće, ili ako vi to želite, možete vi to da mu predate. Bilo bi mnogo lakše za optuženog.

TUŽILAC NAJS: U redu. Postaraću se za to. Isto tako ćemo postupiti i kada je u pitanju svedok lord Ešdaun.

SUDIJA MEJ: Da.

TUŽILAC NAJS: Dakle, predaćemo materijal.

SUDIJA MEJ: Bilo bi prikladno da to uradite do kraja nedelje, da bi optuženi mogao da pregleda materijal preko vikenda.

TUŽILAC NAJS: Predaćemo materijal optuženom što je pre moguće.

SUDIJA MEJ: Obavestite nas kada će to biti.

TUŽILAC NAJS: Naravno.

SUDIJA MEJ: Lord Ešdaun, naravno, nije ekspert, on je samo još jedan od svedoka.

TUŽILAC NAJS: Tačno.

SUDIJA MEJ: Što se tiče eksperata, tu imamo iskaz koji se sam za sebe može smatrati dokazom. Da li želite da mu postavljate pitanja?

TUŽILAC NAJS: Tražiću od svedoka da sumira glavne efekte svog svedočenja, ali možda neće biti potrebno da se ulazi duboko u detalje. Zbog javnosti suđenja, bilo bi veoma važno da mu se omogući da svedoči u tom obimu. Imamo još jednog eksperta, čiji je izveštaj, takođe, dostupan optuženom već mesecima i on zna da će se taj svedok pozvati. U pitanju je Ridlmajer (Andras Janos Riedlmayer). Njegov izveštaj je zaveden 28. februara, prema tome, zavisi da li ćemo ga zvati sledeće nedelje, a to je manje verovatno, ili nedelju dana kasnije, što je mnogo verovatnije, to bi bila manja usluga na osnovu koje bismo mi tražili odlaganje, bez predrasuda prema optuženom.

SUDIJA MEJ: Da. Mislim, što se tiče gospodina Ridlmajera, sledeća nedelja ne bi odgovarala. Nedelju dana kasnije bi bilo mnogo bolje, jer smo i mi tek dobili izveštaj. Dozvolićemo manju uslugu.

TUŽILAC NAJS: Hvala vam puno. Na kraju, podnesak Tužilaštva o obimu unakrsnog ispitivanja biće pred vama do sredine nedelje.

SUDIJA MEJ: U redu. Dozvolite mi da se posvetim praktičnim pitanjima. Čućemo argument o Pravilu 92bis, u vezi sa izjavama, pisanim izjavama i o njihovoj prihvatljivosti. Četvrtak popodne je prikladno vreme. Neće biti potrebe da bilo ko ponavlja ono što se nalazi u dokumentu koji je predodčen. Nadam se da to može da bude vrlo brzo.

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, četvrtak popodne, mislim da smo...

SUDIJA MEJ: Nismo ovde. U pravu ste. U tom slučaju, u četvrtak pre podne to mora da bude. Da, mi ćemo da zasedamo od 9.00 do 13.45, od danas pa nadalje. Da, s tim u vezi, optuženi je zamolio da razmotrimo mogućnost da zasedamo do 17.00. U svetlu svih teškoća koje se prouzrokuju zasedanjem do kasnih sati, teškoća za osoblje i sve druge, mi smo to razmotrili i odlučili smo da ne zasedamo do 17.00. Videćemo svakog dana da li je potrebno da se ostaje nešto duže posle normalnog radnog vremena, dakle, nakon četiri sata, recimo do 16.30 konkretnog dana i nećemo ni danas ostati posle 16.00.

TUŽILAC NAJS: Hvala lepo.

SUDIJA MEJ: Molim da se pozove prvi svedok.

TUŽILAC NAJS: Gospođa Romano će pozvati prvog svedoka.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO: Tužilaštvo poziva Hasana Pruthija (Hasan Pruthi).

SUDIJA MEJ: Molim da svedok da svečanu izjavu. Molim vas pročitajte naglas svečanu izjavu.

SVEDOK PRUTI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, molim vas, recite nam vaše ime i prezime.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Zovem se Hasan Pruti.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Rođeni ste u Đakovici (Gjakove), 10. oktobra 1947. godine, oženjeni ste i imate troje dece. Da li je to tačno?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Rođen sam 10. aprila 1947. godine i otac sam troje dece.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Izvinjavam se, mislim da imam pogrešan prevod, da li je juni ili april?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Rođen sam u oktobru.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dakle, rođeni ste u oktobru 1947. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Vi trenutno radite kao pravni savetnik za Norveški savet za izbeglice, a po profesiji ste pravnik, advokat.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A radili ste prvo kao sudija u Opštinskom sudu u Đakovici, od 1976. do 1978. godine, a posle toga u Privrednom sudu Đakovice od 1978. do 1991. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste po nacionalnosti?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Albanac.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su većina stanovnika u Đakovici bili Albanci?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je bilo Srba u Đakovici?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bilo je nešto Srba u Đakovici.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gde se nalazi Đakovica, gospodine Pruti?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Đakovica je na jugu Kosova, između Peći (Peje) i Prizrena (Prizren).

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi služili vojni rok, imate li bilo kakvo iskustvo ili ste prošli neku vojnu obuku?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Samo sam služio vojni rok.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada je to bilo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Služio sam vojni rok 1973. do 1974. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, tokom vremena dok ste radili kao pravnik i sudija na Kosovu, konkretno u Đakovici, da li ste primetili bilo kakvu razliku u tretmanu Srba i Albanaca?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Naravno da sam primetio razliku. Mogao bih reći da je 1991. godine srpska Skupština donela jednu diskriminatornu odluku u skladu s kojom je Privredni sud Đakovice, odnosno okruga Đakovica, raspušten i oko 40 zaposlenih iz tog suda je izgubilo posao.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Zašto kažete da je to jedna diskriminatorna odluka?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Zato što je ta odluka donesena u vreme kada je savezno ministarstvo u Jugoslaviji hvalilo rad ovog suda i nije bilo potrebe da se taj sud raspušta.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kakva je bila uloga ovog Privrednog suda?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Okružni Privredni sud je bio odgovoran za rešavanje privrednih sporova i za registraciju preduzeća.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je mnogo Albanaca podnosilo zahteve za registraciju svojih preduzeća?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bilo je zahteva da se registruju preduzeća jer to je bila godina u kojoj je stupio na snagu Zakon o preduzećima. To je bilo vreme Ante Markovića i u skladu sa tim zakonom, ljudi su imali mogućnost da registruju privatno preduzeće i da u to ulože svoju imovinu i takođe su mogli da pokrenu zajednička preduzeća sa javnim preduzećima, sa državnim preduzećima. I taj sud je bio zadužen za sprovođenje tog zakona i za registraciju različitih preduzeća.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kako je onda raspuštanje tog suda na osnovu odluke srpske Skupštine uticalo na Albance? Kakav efekat je imalo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pošto se autoritet ovog suda, odnosno nadležnost ovog suda je obuhvatala celo područje Drenice (Drenice). Raspuštanje ovog suda bi bio u stvari udarac za ceo ovaj deo Kosova.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ako su Albanci hteli da registruju svoje privatno preduzeće, u vreme raspuštanja tog suda, kuda su oni morali da idu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U to vreme su radila dva suda na Kosovu. Bio je Privredni sud u Prištini (Prishtine) i bio je jedan u Đakovici koji je raspušten. Albanci u to vreme koji su hteli da registruju svoju firmu na sudu morali su da idu u Privredni sud u Prištinu. Međutim, bilo im je onemogućeno da to urade, bili su opstruirani zato što su kancelarije tog suda odbijale da obave tu registraciju nakon što je raspušten sud u Đakovici.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Rekli ste, gospodine Pruti, da je Albancima bilo teško da registruju svoja preduzeća u samo jednom postojećem sudu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, jer nisu mogli da registruju svoje firme u to vreme o kojem govorim, nisu mogli da obave tu registraciju u sudu u Prištini.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li postoji neki konkretan razlog zašto nisu mogli da registruju svoje firme na sudu u Prištini?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U skladu sa pravilima, svako odbijanje zahteva građanina za registrovanje bilo kog preduzeća, moralo je da bude pismeno obrazloženo zašto ta registracija nije obavljena, ali sud nije dostavljao takva obrazloženja, jednostavno je usmeno obrazlagao zašto ne registruje ta preduzeća.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Takođe u vreme kada ste se vi bavili pravom na Kosovu, da li su postojali nekakvi zahtevi za prodaju imovine ili prenos imovine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, postojali su. To je bilo vreme kada je srpska skupština uvela Zakon o trgovini imovinom pod specijalnim okolnostima, a to je pokrivalo i teritoriju Kosova i bilo je potrebno posebno odobrenje Ministarstva finansija iz Beograda.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ti zahtevi su bili obavezujući za sve, i za Srbe i za Albance na Kosovu, odnosno u Đakovici. Je li tako?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bili su obavezujući za sve, ali prema diskriminatornom zakonu, oni su sprečavali kupoprodaju imovine svakodnevno. Naime, građani nisu mogli da prodaju svoju imovinu bez prethodne dozvole ovog Ministarstva.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ali u čemu je bila razlika u odnosu prema Srbima ili Albancima kada je reč o ovim zahtevima?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U suštini odnos nije bio isti, jer zahtevi Albanaca su se vukli i odlagani su i takve stvari nisu rešavane dugo vremena, dok su srpski zahtevi odmah rešavani. Veliki broj albanskih zahteva je takođe odbacivan, odbijan.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li vi lično znate Albance koji su imali problema da dobiju takve dozvole?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bilo je puno predmeta, ne mogu da vam navedem imena, ali bilo je mnogo slučajeva u kojima su zahtevi odbijani i odbijalo ih je ovo ministarstvo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li nam možete reći u kom je procentu, kada je reč o odnosu Albanaca i Srba, došlo do toga?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Na kakav procenat mislite?

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Pa koliko srpskih zahteva je primljeno? Pokušajte to da uporedite sa albanskim zahtevima koji su odbaceni.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mislite od strane tog ministarstva?

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa procenat, kada govorim o Kosovu vezan za srpske zahteve, moram reći da je bilo daleko manje zahteva od strane Srba, nego od strane Albanaca, ali kao što sam ranije rekao, albanski zahtevi su odbijani, a neki jesu ipak rešavani ali nakon dugog vremena.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A da li su prihvatili srpske zahteve?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Srbi se nisu usuđivali da prodaju svoju imovinu na Kosovu sve dok je ovaj zakon bio na snazi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dok ste radili kao advokat i kao sudija, koji jezik se koristio na ovim formularima za podnošenje zahteva i na ostalim dokumentima?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Kao što znate, pre ukidanja autonomije na Kosovu albanski je bio zvanični jezik, ali ne i nakon toga, tako da je komunikacija u Opštinskom sudu bila samo na srpskom jeziku, govorim o sudu u Đakovici, a zahtevi u pisanoj formi su uvek morali biti na srpskom jeziku. Ukoliko bi bili podneti na albanskom jeziku, odmah bi bili vraćeni nazad.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se bilo ko žalio u vezi sa ovom situacijom?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Neki advokati u našoj opštini su se žalili Ministarstvu pravde na republičkom nivou, ali nikada nisu dobili odgovor, iako su Albanci imali pravo da podnose zahteve na vlastitom jeziku.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam, gospodine Pruti. Recite nam šta znate o OVK?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: OVK je bila snaga koja se pojavila tokom rata na Kosovu, snaga koja je stajala uz nenaoružani narod koji je patio, koji je bio bez odbrane i oni su uvek branili stanovništvo od ubilačkih srpskih snaga.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, kada kažete snaga koja se pojavila tokom rata, recite nam tokom kog rata?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa ja govorim o napadima, kriminalnim napadima srpskih snaga i srpske policije na Kosovu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Pre nego što predemo na to, htela bih da vas pitam da li ste vi u bilo kom trenutku bili povezani sa OVK?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, ni u jednom trenutku nisam bio povezan sa UČK (OVK, Ushtria Clirimtare e Kosoves) i nikada nisam video pripadnike UČK u mom gradu onda kada je izbio rat. No, UČK je bila prisutna na obodima, periferiji grada. Oni tada, u tom trenutku, nisu mogli da uđu u grad zbog velikog prisustva srpske vojske i policije u samom gradu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, da li ste vi podržavali OVK?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Aktivnosti UČK, u cilju zaštite stanovništva od zločina i od ubistava, dakle od srpske policije i vojske, naravno da sam podržavao u tom smislu, jer su njihove aktivnosti bile u interesu stanovništva koje je bilo potpuno bespomoćno u tom trenutku.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi na neki način materijalizovali vašu podršku OVK?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, molim vas, opišite nam ukratko kakav je bio život Albanaca neposredno pre NATO bombardovanja?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa život je bio bedan i ne može se opisati u nekoliko rečenica. Ljudi su živeli u velikoj tenziji i strahu i zatvoreni u svojim kućama. Svakodnevne potrebe su takođe bile problem, jer recimo jedan član porodice bi izašao iz kuće, otišao bi na pijacu da kupi potrebne stvari, ali bilo je nemoguće izaći na ulicu i to zbog velikog prisustva dobro opremljene i tehnički podržane srpske policije.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, kada je to bilo, u kom vremenskom periodu ste videli prisustvo srpske vojske i policije u vašem gradu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa njihovo prisustvo sam vidao od 1988. godine, kada su putevi bili krcati srpskim vozilima i vojnim i policijskim, koji su patrolirali ulicama čitav dan.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Spomenuli ste srpsku vojsku i policiju. Kako ste znali da se radi o policiji i o vojsci?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa mogli ste da vidite na osnovu uniformi, jer vojska je imala jednu vrstu uniformi, a policija drugu vrstu uniformi. Dakle, moglo se videti ko je policajac, a ko je vojnik.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da nam opišete uniforme policije i vojske?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Naravno. Policija je imala plave uniforme, maskirne, kamuflažne uniforme, dok je srpska vojska imala zelene uniforme, takođe kamuflažne, maskirne.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet 18. Gospodine Pruti, poslužitelj će vam pokazati brojne

fotografije raznih uniformi. Molim vas da pogledate te fotografije i da nam kažete da li možete da identifikujete bilo koju od tih uniformi, dakle, uniforme koje su slične uniformama koje ste vi videli da je nosila vojska i policija?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa evo, ovde imamo srpsku policijsku uniformu i ovde, a i na ovoj fotografiji ovde gore.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koji broj?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Broj 6 i broj 4.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A uniforme vojske?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ovo je uniforma srpske policije, pod brojem 6, srpske policije i ovde isto pod brojem 4 vidimo jednu vrstu uniforme koju je nosila srpska policija.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da identifikujete uniforme koje je nosila vojska u to vreme? Dakle, molim vas, ponovo pogledajte fotografije.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U redu, mogu. Evo, broj 9, uniforma pod brojem 9.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam. Spomenuli ste vozila, opremu, tehniku. Recite nam o kojoj vrsti se radilo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa govorim o raznim policijskim i vojnim vozilima, „pincgauerima”(Pintzgauer), kamionima, raznim džipovima, a što se tiče oružja uglavnom su imali automatsko oružje, automatske puške.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim da se svedoku pokaže dokazni predmet broj 17, a nakon toga dokazni predmet 21. Gospodine Pruti, molim vas da pogledate ove fotografije koje će vam pružiti poslužitelj. Tu imamo niz fotografija vozila i policijskog i vojnog. Molim vas, pogledajte te fotografije i recite nam da li prepoznajete bilo koje vozilo koje ste u to vreme videli ili viđali?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, mogu da vam pokažem naravno. Pred sobom vidim razna vozila koja sam i u ono vreme viđao. Evo

počecu odavde, evo ova prva vrsta i treća vrsta. Tenkovi i ova druga vrsta vozila, to sam vidao u to vreme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, molim vas da nam ukažete na jedno...

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da i džip.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim vas da nam pokažete redom, a poslužitelj će to staviti na grafoskop.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, mogu. Vozilo pod brojem 7. Vozilo pod brojem 10.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da nam kažete o kom vozilu se radilo, da li se radilo o policijskom vozilu ili vojnom?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa radilo se o vozilima koje je koristila i policija i vojska. Evo to imamo ovde, vidimo ovde na ovoj fotografiji, a takođe su u to vreme koristili neku vrstu džipa.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim vas, nastavite i recite nam brojeve vozila?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Broj 2, broj 15, broj 10.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam. Dakle, u to vreme vi ste vidali ta vozila u vašem gradu, oko vašeg grada, u blizini. Gde?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa mogli smo ih videti na svim ulicama grada kako paradiraju tokom čitavog dana. Mogla se čuti buka kako su se kretali i noću.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Takođe ste spomenuli automatsko naoružanje. Zamolila bih vas ponovo da pogledate neke fotografije i da nam kažete da li možete da nam identifikujete neko od oružja koje ste vi tada vidali?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U to vreme vidao sam oružje pod brojem 4 i pod brojem 1 i pod brojem 2, a takođe je bilo i nekih topova, kao na primer što se vidi na fotografiji broj 1.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Vi ste prvo spomenuli broj 1, a to je iz ovog drugog niza fotografija B, a onda ste spomenuli top koji je iz niza A fotografija?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, da, u pravu ste.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam. Godine 1998, krajem 1998. i 1999. godine, da li ste videli ljude iz drugih sela kako dolaze u Đakovicu, kako se sele u Đakovicu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da. Sećam se toga veoma dobro. Sećam se bega dela stanovništva iz okolnih sela oko Đakovice i to 1998. godine. Ti ljudi su se uputili ka Đakovici jer su ih srpske policijske i vojne snage proterale i naterale ih da napuste svoje domove. Ti ljudi su rekli kako ih je terala vojska i policija srpska, kako su im kuće spaljene, a neki od njih su bili i ubijeni i to od strane meštana, komšija, a uvek su im govorili da kuće napuste što je pre i da idu u Albaniju jer nemaju šta da traže tu na Kosovu. Stanovništvo je pričalo o tome kako su zbog tog užasa morali da napuste sela.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi lično razgovarali sa ljudima koji su stizali u Đakovicu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, ja sam lično razgovarao sa tim ljudima iz tih sela jer mi smo pokušavali da im pomognemo i da ih smestimo u određene kuće u Đakovici u to vreme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su oni rekli ko ih to proteruje iz njihovih sela?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da. Rekli su nam i pokazali su nam. Oni su nam rekli da je to radila vojska i policija, srpska vojska i policija, da su ih oni terali i još se nisu ni udaljili od vlastitih domova kada su videli kuće u plamenu i oni su bili užasnuti tim prizorima i zbog toga su oni u stvari morali da pobegnu, da ostave vlastite domove i da u stvari krenu u emigraciju.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, gde ste vi bili kada je počela kampanja NATO-a, NATO bombardovanje?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Tada sam bio u Đakovici, u svojoj kući.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko ljudi je bilo s vama u vašoj kući tada?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Moja porodica.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da nam kažete koliko članova porodice je bilo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da. Mogu. Moja supruga i moja mlađa ćerka. U kasnim večernjim satima čuli smo pucanj, nakon toga sam izašao da vidim šta se dešava. Onda sam čuo drugi pucanj i to kako dolazi iz pravca brda iznad grada. To je brdo Čabrat (Cabrat). A onda sam čuo kako srpske snage uzvraćaju, one su bile razmeštene tamo. Onda sam čuo raznu protivavionsku vatru, gađali su NATO avione koji su leteli iznad Đakovice.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi videli NATO avione kako lete iznad Đakovice?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A recite nam kada, u koliko sati je to bilo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To je bilo oko 10 sati uveče.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je bilo koji deo grada bio pogođen, bombardovan?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, nije. Oni su bombardovali kasarne i magacine, vojne magacine koji su se nalazili na brdu Čabrat. Dakle, to su bila dva cilja koja je NATO bombardovao te noći.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ta dva cilja su bila na određenoj udaljenosti od grada, odnosno da li su bili blizu grada ili ne?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Čabrat je, brdo Čabrat je u blizini moje kuće, a magacini, vojni magacini se nalaze na periferiji grada. A sledećeg dana smo saznali u stvari da ih je NATO bombardovao tokom te noći.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko dugo su NATO avioni preletali Đakovicu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa jedno kratko vreme, rekao bih.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li se sećate kada su prestali da preleću?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa možda oko 9.15 do 9.20.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta se desilo nakon što su NATO avioni odleteli?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa oni su odleteli, a nakon protivavionske paljbe sve se smirilo. Sve je bilo mirno nekoliko sati, a zatim negde oko ponoći sam video neko veliko svetlo i interesovalo me je da vidim o čemu se radi. Otišao sam na drugi sprat svoje kuće da vidim o čemu se radi, a preko puta moje kuće u pravcu „Velike čaršije“ (Carsia e Madhe), starog dela grada, video sam veliki plamen i veliki dim, a takođe sam i čuo raznu vrstu pucnjave, a pucalo se na objekte koji su bili u plamenu.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A ovaj stari deo grada na kojoj udaljenosti se nalazi od vaše kuće?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Otprilike 400 metara.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Možete li nam tačno opisati šta ste vi videli sa svog prozora?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Video sam stari deo grada, dakle „Veliku čaršiju“, tako se zove i čitava čaršija je bila u plamenu. Tu su objekti od istorijskog i kulturološkog značaja, a te večeri sve je to gorelo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li znate šta je prouzrokovalo taj plamen, tu vatru, požar?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa, rečeno mi je da je srpska policija zapalila taj deo grada koristeći neku posebnu supstancu i to u svim radnjama, tu na čaršiji, a da su takođe ubili neke ljude koji su tamo živeli, dakle, čije se kuće nalaze u tom delu grada, da je nekoliko lju-

di ubijeno, a među njima i dobro poznati doktor Izet (Izet). On je bio ubijen pred članovima njegove porodice.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A kako znate to, gospodine Pruti, ko vam je to rekao?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To su mi rekli članovi njegove porodice. Oni su o tome svedočili i govorili su o tome Savetu za zaštitu ljudskih prava i sloboda, gde sam i ja sam bio prisutan.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Taj doktor, da li je on bio ubijen tada, u to vreme kada je taj deo grada bio u plamenu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, u isto vreme doktor Hima (Hima) je bio ubijen tada i to na najbrutalniji način, pred vlastitom porodicom.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, dakle, vi kada ste videli kako to sve gori to je bilo nekoliko sati nakon NATO bombardovanja. Kako znate da to u stvari nije bila posledica NATO bombardovanja?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Vatra, plamenovi su se pojavili dosta kasnije nakon što su NATO avioni odleteli. Radi se o činjenici i posle na stotine ljudi koji su videli vlastitim očima kako srpska policija pali taj stari deo grada, na stotine svedoka je bilo tamo, očevidaca. Dakle, radi se o činjenici o kojoj su mnogi svedočili.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala vam. Sad da se vratimo na vašu kuću. Sledećeg jutra, prvo nam recite da li ste vi ostali kod kuće?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, jesam. Ostao sam tada kod kuće i veoma sam se brinuo o tome šta se dešava. Sledećeg dana smo videli srpsku policiju i vojne patrole kako patroliraju ulicama grada, a neki ljudi su ipak otišli u radnje da kupe neke stvari koje su im bile potrebne za svakodnevni život, uveče...

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dozvolite da vas prekinem, gospodine Pruti, na trenutak. Rekli ste nam da je policija patrolirala. Reci-

te nam kakvu uniformu su imali na sebi. Da li se ta uniforma razlikovala od uniforme koju smo videli na fotografijama?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. Radilo se o istim uniformama koje sam vam pokazao na fotografijama pre nekoliko trenutaka.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Recite nam šta su oni tačno radili tamo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Patrolirali su vozilima. Dakle, patrolirali su ulicama grada. Dakle, patrolirali su ulicama i oni su izazivali strah kod građana. Građani se nisu usuđivali da napuste svoje kuće i oni su ostajali u svojim kućama zbog onoga što su čuli da se desilo prethodne noći. Svi su bili užasnuti i nisu napuštali svoje domove.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste imali neki kontakt sa vašim komšijama u to vreme?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, jesam, imao sam kontakt sa svojim komšijama tada. Mi smo svi razgovarali o tome šta treba da uradimo. Brojali smo minute jer smo se plašili da će nam se desiti ono najgore.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A šta se desilo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Druge večeri oko osam sati dakle, nakon što su se svetla ugasila, krenula je pucnjava iz automatskih pušaka. Bilo je puno pucnjave. Ja, moja supruga i ćerka smo bili kod kuće i negde oko 11 sati naveče čuo sam neki zvuk iz dvorišta mog komšije, u stvari, čuo sam ljude kako govore. Otišao sam do prozora i video sam kako se veliki broj ljudi okupio u njegovom dvorištu. Ja sam otvorio prozor kako bih bolje video šta se dešava i onda sam video da zid, da kod zida između moje kuće, koji deli moju kuću i kuću mog komšije, da se tu nalazilo puno ljudi, a takođe sam čuo pucnjavu, policijsku pucnjavu u našoj ulici. Mi smo se zbog toga plašili. Ja sam otišao zbog toga u dvorište mog komšije, pridružio se grupi ljudi koja je bila tamo, koji su došli iz okolnih ulica, iz prve ulice. Dakle, iz onog dela gde su kuće gorele i odatle su isterali ljude iz vlastitih domova. Oni su nam u stvari rekli da oni dolaze iz tih kuća koje su u plamenu, a da su za sobom ostavili mrtve ljude.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko dugo ste tamo ostali?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Pa ostali smo tamo do zore, dok se vozila sa srpskom policijom nisu povukla. Kada su se vozila povukla mi smo se vratili u naše domove. No, dok smo bili u tom dvorištu, policija je bila jako blizu i ja sam čuo vlastitim ušima kako se policija dere i kako govori ljudima: „Odlazite, odlazite, ovo nije vaša zemlja, ovo je Srbija, idite u Albaniju.“ Drali su se glasno i to je bio jedan tužan prizor. A nakon toga vratili smo se kući, ja sam se vratio svojoj kući sa nekim komšijama kako bi se malo odmorili.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je neko bio povređen tada u to vreme?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U 6.00 ujutro supruga mog rođaka je došla kod nas u kuću. Ona je plakala i ona mi je rekla da joj je muž ubijen i tražila od mene da joj pomognem. Ja...

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A kako se zvao taj vaš rođak?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Njegovo ime je Šefčet Pruti (Shevqet Pruthi). Ja sam ustao, otišao sam s njom. Izašli smo na ulicu iako je bilo jako opasno izlaziti, ulice su bile krcate srpskom policijom. Onda smo mi otišli do njene kuće i ona mi je pokazala mrtvo telo njenog supruga iza kuće. Telo je bilo na podu i ja sam video da su mu oba stopala imala rane od vatre iz automatskog oružja, kao i deo ruke, grudi su mu bile pune rupa od puščanih zrna, prostrelnih rana je bilo i na drugim delovima tela.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je njegova supruga videla šta mu se desilo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ona nije videla šta se desilo. Ovo krivično delo je počinjeno pred očima njegove ćerke Arte (Arta Pruthi), dakle, ona je videla kako joj oca ubijaju pred njenim vlastitim očima. Videla je oca kako umire.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste ponovo napustili svoju kuću?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nakon što smo sahranili mog rođaka, ja sam se vratio kući i onda sam sa svojom suprugom raspravljao

o tome šta da uradimo jer smo smatrali da smo u opasnosti ako ostanemo u tom naselju pošto je 17 ljudi ubijeno te noći, tako da smo se pitali šta da uradimo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Šta ste vi odlučili? Da li ima problema sa prevodom?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Zajedno sa svojom suprugom i svojom ćerkom otišao sam do moje sestre koja je živela u jednom drugom naselju i to je bilo u blizini tog naselja i tamo smo se sklonili.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Prvo nam recite gde se nalazila kuća vaše sestre. Koliko je bila daleko od vaše kuće?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Kuća moje sestre se nalazi u naselju koje se zove Ćerim (Qerim). To je oko 200 metara daleko od mog naselja.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko dugo ste ostali u kući svoje sestre?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U kući moje sestre smo ostali od 26. marta do 2. aprila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Koliko je ljudi bilo zajedno sa vama u kući vaše sestre?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Sa mnom su bili moj mlađi brat i takođe članovi porodice moje sestre. Neko vreme je moj drugi brat bio tu, ali je onda on otišao.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Za vreme dok ste bili tamo šta ste videli, šta se dešavalo u tom naselju?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Sve to vreme od osam sati uveče počinjala je pucnjava, prvo bi nestalo svetla, a onda bi počela pucnjava iz automatskog oružja i to je bio znak da srpska policija počinje sa svojim operacijama u različitim naseljima grada.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste videli ko je pucao?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nisam video ko puca, ali 1. aprila kada je srpska policija došla do komšije moje sestre, do njegove kuće koja je bila u blizini kuće moje sestre, oni su ubacili neku supstancu, zapaljivu supstancu i videli smo da su se dva gornja sprata njegove kuće zapalila, video sam požar.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kako ste znali da je to bila policija ili vojska? Rekli ste da ste čuli pucnjavu. Kako ste znali da su to bili policija ili vojska?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Obično se pucnjava čula svake noći, ali 1. april nikada neću zaboraviti. Tu noć nikada neću zaboraviti, jer je to bila najstrašnija noć. Policija je opkolila celo naselje i počeli su da ubijaju i da pale kuće. Mi smo promenili mesto na kom smo se nalazili. Otišli smo do nekih drugih komšija. Međutim, nije bilo mesta gde smo mogli da odemo. Bili smo opkoljeni od strane policije, tako da smo se onda na kraju sklonili u jednoj od kuća u tom naselju gde je bilo puno Albanaca, više od stotinu, koji su došli iz drugih delova tog naselja, čije su kuće već bile zapaljene i oni su se sklonili u toj istoj kući u kojoj sam se i ja sklonio. Pošto smo bili blizu ulice, video sam kako dolaze vatrogasne brigade, kako prolaze i idu do kuća koje su gorele. Onda, sledećeg dana saznao sam da je taj kamion vatrogasne brigade otišao do kuće jednog Srbina, koji je živio u tom naselju, da se njegova kuća ne bi zapalila zato što su okolne albanske kuće gorele. To su mi ispričali sledećeg dana...

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Molim vas, trenutak. Te noći više od 20 Albanaca je ubijeno u podrumu jedne kuće i samo je jedna devojčica uspela da pobegne. Ona je tražila pomoć, ali nije bilo nikoga ko bi joj pomogao i ona je izgorela u vatri.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kako ste saznali da je 20 Albanaca ubijeno? Ko vam je to rekao?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To sam saznao sledećeg dana od ljudi koji su se povukli iz ovog naselja. Oni su videli da je mnogo ljudi poginulo. Pored ovih 20 o kojima sam govorio, rekli su mi da su ostavili

za sobom puno ljudi jer su morali na brzinu da beže. Nisu imali vremena da vide šta se dešava. Rečeno im je da idu u Albaniju (Albania) jer ovo nije njihovo mesto gde mogu da žive. Tako im je rečeno.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi onda ponovo napustili kuću vaše sestre?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To se desilo 2. aprila, kada je u dvorište te kuće došlo mnogo Albanaca, okupili su se i zajedno smo raspravljali o tome šta da radimo, a onda smo čuli da moramo da se organizujemo da bismo išli u Albaniju jer smo čuli da je tog istog dana policija kada je proterivala ljude iz njihovih domova rekla da moraju da napuste te kuće i da idu u Albaniju, tako im je rečeno.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste vi onda napustili kuću?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da. Otišli smo iz kuće na trg. Tu smo se postrojili i videli smo da ima oko 500 ljudi koji nisu imali automobile. Mi smo imali kola. Tu je bio i jedan autobus. Međutim, autobus nije mogao da poveze više od 60 ljudi i oni su krenuli u pravcu Ćafe e Prushit (Qafe e Prushit), to je prelaz prema Albaniji. To je bila jako tužna slika.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Recite nam koliko ste ljudi otprilike videli na tom trgu.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mislim da je u tom trenutku tamo bilo oko 500 ljudi.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je u tom trenutku na tom mestu bilo policije ili vojske? Da li ste ih videli?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, video sam policajce koji su sve vreme dok smo mi stajali tamo bili na oprezu i gledali šta se dešava, gledali nas i naše automobile.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Dakle, šta ste uradili vi i ta grupa od 500 ljudi?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ljudi su krenuli u pravcu granice. Mnogi su od njih bili stariji ljudi koji nisu mogli da hodaju. Neki su

nosili članove svoje porodice, neki su ih vozili u prikolicama. Bilo je bolesnih ljudi. Sve je to bio jako tužan prizor. I onda smo i mi krenuli svojim kolima u pravcu Prizrena.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je policija koja se tamo nalazila u to vreme bilo šta uradila? Da li su pomagali ljudima? Da li su bilo šta drugo uradili?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, niko ljudima nije ponudio nikakvu pomoć. Pošto su oni bili u svojim vozilima samo se gledalo šta se dešava. Oni su ili patrolirali ili su gledali šta se dešava iz svojih vozila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je bilo kontrolnih punktova? Da li se sećate?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Prvi kontrolni punkt kojeg se sećam bio je oko tri kilometra od grada na mestu Ura Terzive (Ura e Terzive). Tu smo morali da stanemo jer je to od nas tražila srpska policija. Tražili su naše isprave, tražili su da predamo sve naše isprave i pasoše, sve što smo imali.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste to uradili?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su vam rekli zašto to rade?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Sećam se da kada sam ja pitao zašto policija uzima te isprave, jer su mi trebale, rekli su mi: „Zašto vam trebaju dokumenta, nema nikakvog razloga da zadržite dokumenta“. I rekli su mi da ništa više ne govorim. Onda smo produžili za Prizren.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A kuda ste otišli iz Prizrena?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U Prizrenu smo naišli na drugi kontrolni punkt na kojem je bilo nekoliko policajaca i oni su nam rukama pokazali u pravcu Albanije.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je od vas traženo, u bilo kom trenutku pre nego što ste prešli granicu, da ponovo pokažete isprave?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Na graničnom prelazu, kada smo tamo stigli, vojnici su tražili od nas isprave, ali naravno, mi nismo imali nikakve isprave jer su uzete od nas, jer nam ih je policija ranije uzela i rekli smo vojnicima da su nam sve isprave već uzete, da je to uradila srpska policija i da više nemamo isprave. I onda se taj vojnik nasmejao, jer je on to znao, ali je hteo da zlostavlja stanovništvo i rekao je: „Nije tačno da su oni to uzeli, vi jednostavno nećete da ih predate.“ Mi smo rekli: „Tačno je, naše isprave su uzete.“ I onda su vojnici počeli da skidaju registarske tablice sa naših vozila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, ko je bio na granici? Rekli ste vojnici i policajci. Ko je od vas tražio isprave?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bili su vojnici, vojnici.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je i policija bila prisutna?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nisu nosili policijske uniforme.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da opišete uniforme koje su nosili vojnici?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To je bila zelena uniforma, maskirna.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je bila različita ili slična onoj koju ste nam ranije pokazali?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bila je ista.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su vama, ili drugima, ikada vraćene vaše isprave?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, nikada.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada ste se vratili na Kosovo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Vratio sam se 16. juna 1999. godine.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je vaša kuća bila u istom stanju u kojem ste je ostavili?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Naravno da moja kuća nije bila u istom stanju. Srpska vojska je bila stacionirana u mojoj kući tri nedelje i sve su uništili.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kako to znate?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U mom komšiluku su bile tri ili četiri porodice koje su tamo ostale za vreme celog rata.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li su to bili Albanci?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, bili su Albanci. Ali to sam takođe znao na osnovu stvari koje je vojska ostavila iza sebe.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Gospodine Pruti, zašto ste odlučili da napustite svoj grad i Kosovo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Odlučio sam da napustim svoj grad i da napustim Kosovo jer sam vlastitim očima video kako ljude ubijaju. Video sam užas, požare. Čuo sam od drugih ljudi užasne priče o tome šta su oni doživeli u svojim vlastitim kućama i onda sam odlučio da napustim Kosovo i da spasim živote svoje dece.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ko je izazivao taj užas?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mislim da je taj užas izazivala srpska policija i vojska.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Nemam više pitanja, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste izgubili posao kada je raspušten Privredni sud u Đakovici 1991. godine.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate zašto se raspušta sud kad se dogodi taj slučaj, pošto ste pravnik? Zašto je raspušten sud?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nije bilo nikakvog razloga za raspuštanje suda, jer kao što sam rekao u svom svedočenju, to se desilo u vreme kada je ministarstvo hvalilo rad ovog suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u toj odluci Skupštine, kojom je raspušten sud, pisalo da se raspušta bez razloga ili je naveden neki razlog?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Razlozi koji su u to vreme navedeni nisu bili tačni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koji su razlozi navedeni?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da Skupština raspušta sud kad oceni da nezakonito radi?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Sud je zakonito radio i sprovodio zakon vrlo pažljivo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko ceni da li sud zakonito radi, vi ili Skupština?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Odgovarajuća vlast.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, Parlament?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Naravno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su samo Albanci bili zaposleni u tom sudu ili su bili zaposleni i Srbi?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bilo je samo nekoliko Srba koji su tamo radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, posao su izgubili i Srbi i Albanci?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Srbi su našli druge poslove u gradu vremenom. Srbi su našli druge poslove pre nego što je raspušten sud.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da ste i vi našli drugi posao kako vidim iz ovih vaših dokumenata, dakle, ni tu nema neke razlike.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Posle dve godine. Posle dve godine bez posla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da su Albanci podnosili prijave za registraciju svojih preduzeća.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Na osnovu zakona.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno, na osnovu zakona. Da li su i Srbi podnosili zahteve za registraciju svojih radnji i preduzeća?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bilo je nekoliko prijava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, i Srbi i Albanci su na istom mestu podnosili prijave za svoje preduzeće?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ni tu nema diskriminacije.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Govorim o vremenu nakon što je srpska Skupština donela odluku. Ja govorim o diskriminatornoj odluci. To je odluka koju je donela srpska Skupština na jedan nerealističan način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kao pravnik pretpostavljam da znate da je zakon bio isti i za Srbe i za Albance?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nije bio isti jer nije se primenjivao na isti način. Zakon nije sproveden na isti način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U kom smislu nije sproveden?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Bilo je slučajeva u kojima su albanske prijave odbijane, a nema svrhe da sad to ponavljam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja se vraćam na to pitanje upravo zato, sad ću vam postaviti pitanje pošto kao pravnik morate zna-

ti na njega odgovor. Rekli ste da su jednostavno albanske prijave opstruirane, stavljane u fioku na neki način. Je li tako?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Na koji način? U kom smislu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste, opisali ste kada Albanci podnose prijave za radnje, preduzeća i tako dalje da se na to čekalo neograničeno i da je bila velika opstrukcija kod organa?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U vreme o kojem ja govorim, kada sam ja radio na tom sudu to je bilo tačno jer su aplikacije te prijave opstruirali oni koji su vodili Privredni sud u Prištini (Pristine) nakon raspuštanja Privrednog suda u Đakovici. Tada su opstruirali albanske prijave i sprečavali Albance da registruju svoja preduzeća.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, opstrukcija se sastojala u tome što se dugo držala prijava, nije se odgovaralo na prijavu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Odmah su davani usmeni odgovori. Njima je rečeno da nemaju pravo da se registruju na sudu u Prištini i na taj način su maltretirani ljudi koji su podnosili prijave. Vrlo mali broj preduzeća je registrovan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pravnik i trebalo bi da znate da po tom zakonu ako se za jedno vrlo kratko vreme ne dobije registracija da se smatra da je preduzeće zakonito registrovano. Da li se sećate tih odredbi?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ako se podnese prijava vlastima, vlasti su obavezne da odgovore pismeno na zahtev, a ne da odmah vrate tu prijavu onome ko podnosi prijavu, bez ikakvog odgovora. I bilo je puno takvih slučajeva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja tvrdim da je to nemoguće po slovu samog zakona jer u zakonu piše, ako ne odgovori posle isteka vrlo kratkog roka, smatra se kao da je pozitivno odgovorio, dakle smatra se da je preduzeće registrovano. To su odredbe koje su donete da bi se sprečila korupcija, da bi se sprečila diskriminacija, da bi se sprečile veze i poznanstva. Dakle, poznate su mi te odredbe. Da li je tako ili nije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mnoge nemoguće stvari su se dešavale u vreme o kojem ja govorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Podnese prijavu koju može i preko pošte da podnese, stavi je na poštu i podnese je sudu i sud ne odgovori u roku koji je propisan zakonom, on sa tim svojim papirom kojim je podneo prijavu smatra se da ima zakonito preduzeće. Je li tačno ili nije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja hoću da tvrdim da je nemoguće da se na taj način opstruiralo.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Oni nisu radili na taj način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisu morali ništa da urade, a opet ne bi mogli da vas spreče da registrujete preduzeće. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mogu samo da ukažem na jedan detalj. Službenici Ministarstva unutrašnjih poslova su došli nekoliko puta u moju kancelariju da me upozore da prestanem da registrujem imovinu preduzeća u skladu sa zakonom Ante Markovića i poslednji put kada su došli, ti ljudi su uzeli sve dosijee o registraciji koji su bili na sudu i odneli ih u policiju. To je slučaj bez presedana u sudskoj praksi, a desilo se u Privrednom sudu u Đakovici. To je bilo vreme kada su ljudi registrovali preduzeća sa mešovitim kapitalom.

SUDIJA MEJ: Sada je 11.00. Napravićemo pauzu na pola sata. Gospodine Pruti, molim vas da imate na umu da tokom ove pauze i svih ostalih pauza koje mogu biti tokom vašeg svedočenja, ni sa kim ne razgovarate o svom svedočenju sve dok se ono ne završi, a to uključuje i predstavnike Tužilaštva. Molim vas vratite se u 11.30.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: S obzirom da tvrdite da su Albanci bili opstruirani u registrowanju svojih radnji, kako možete da objasnite činjenicu da je 24. marta kada je počeo rat na teritoriji opštine Đakovica bilo 8.900 privatnih albanskih firmi koje su funkcionisale normalno.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Sve te firme su bile registrovane pre ove poslednje promene koju sam spomenuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To nije tačno, ali na primer od 1994. godine na Kosovu je registrovana 861 benzinska pumpa, znači posle svega toga što ste vi rekli, od toga je bilo samo 20 srpskih, od 861. Kako to objašnjavate?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Rekli ste da je donet Zakon o posebnim uslovima prometa nepokretnosti. Da li znate da je taj zakon važio za celu teritoriju Srbije, uključujući i Vojvodinu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Zakon o prometu nekretnina pod posebnim uslovima, to nije bilo obuhvaćeno tim zakonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorili ste da Ministarstvo finansija daje odobrenje za promet nepokretnosti?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo član 3. tog Zakona kako glasi: „Ministarstvo finansija odobriće promet nepokretnosti kad oceni da se tim prometom ne utiče na promenu nacionalne strukture stanovništva ili na iseljavanje pripadnika određenog naroda, odnosno narodnosti i kad taj promet ne izaziva nespokoјstvo, odnosno nesigurnost ili neravnopravnost kod građana drugog naroda, odnosno narodnosti.“

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Zakon je bio diskriminatorne prirode jer vlasnicima nije davao pravo da bez prethodne dozvole ovog ministarstva obave prenos imovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja upravo govorim o razlozima, a pošto vi govorite o diskriminaciji podsetiću vas, u vašoj opštini jedan slučaj na primer, u selu Meća (Meca) osamdesetih godina ubijen je na njivi Miodrag Šarić pred očima cele svoje porodice zato što nije hteo da proda njivu. Da li se sećate tog slučaja? Tada ste još bili sudija?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To nije tačno. Ja nisam bio tada pravnik, ali to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nije tačno da je Miodrag Šarić ubijen na njivi u selu Meća, u opštini Đakovica osamdesetih godina u vezi sa ovim?

SUDIJA MEJ: Svedok je rekao da to nije tačno. Samo trenutak, gospodine Pruti, ne morate odgovoriti. Svedok je rekao da to nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li su vam poznati drugi pritisci i ubistva da bi se ljudi naterali da prodaju imovinu i da napuste svoja imanja?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. Ne znam za takve slučajeve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate, na primer, koliko je samo iz sela Ratiš (Ratis), to je u vašoj blizini, otišlo pod pritiskom porodica i ostavilo imanja zbog prebijanja, silovanja, paljenja i tako dalje, osamdesetih godina? Sećate li se primera iz sela Ratiš?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, ne sećam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je u vezi sa ovim pravom Ministarstva finansija, koje kažete da je diskriminatorno, drugostepeni organ koji je odlučivao po žalbi bila Komisija parlamenta. U roku od 30 dana, mogli ste da se žalite komisiji parlamenta. Da li se sećate toga?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Časni Sude, mislim da ova pitanja nisu relevantna. Ja nisam ovde pozvan kako bih objašnjavao postupak parlamentarne komisije i tako dalje.

SUDIJA MEJ: Gospodine Pruti, dozvolite da mi, kao sudije, odlučimo šta je relevantno, a šta nije. Vi ste svedočili o nekim diskriminatorskim pitanjima i optuženi ima pravo da postavi neka pitanja u vezi sa tim. Samo, samo trenutak jedan. Postavljeno vam je pitanje o parlamentarnoj komisiji. Da li se sećate bilo čega u vezi sa tim? Ako ne, samo recite.

SVEDOK PRUTI: Ministarstvo pravosuđa Jugoslavije je procenjivalo rad sudova i procena je bila da je sud radio veoma dobro i to u skladu sa važećim jugoslovenskim zakonima tada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vama nije poznato da je bila čak i posebna komisija koja je bila formirana da utvrdi nepravilnosti u radu vašeg suda i zbog čega je taj sud rasformiran?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ta komisija nikad nije došla do suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Utvrđene su mnoge nepravilnosti tom prilikom, čak i mnogi falsifikati na osnovu kojih su vršene registracije. Da li se toga sećate?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne sećam se da sam otkrio bilo kakve falsifikate dokumenata i prijava. Ja znam da smo mi sprovodili Zakon o preduzećima gospodina Markovića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je celokupna nadležnost tog privrednog suda kao registracionog suda prenetu na sud u Prištini?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, nije prebačena u nadležnost suda u Prizrenu već je Registracioni sud u Prištini preuzeo to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nisam ni rekao „Prizren” nego „Priština”. Ne znam kako su vama preveli.

SUDIJA MEJ: On je odgovorio na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate i na drugim delovima teritorije Srbije za veće gradove nego što je Đakovica, na primer

grad Vranje, da je on imao da registruje radnje pri Privrednom sudu u Leskovcu, na primer, da ni on nije imao svoj sopstveni Privredni sud?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam za to. Nisam imao mogućnosti da znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vašem odgovoru na pitanje tužioca da li su i zahtevi Srba bili odbijani, vi ste odgovorili da je daleko manje bilo srpskih zahteva, a ja postavljam pitanje da li su i Srbi odbijani kao što su odbijani Albanci?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne sećam se toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se išta u tom zakonu odnosilo samo na Albance?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Albancima nije bilo dozvoljeno da prodaju svoju imovinu bez dozvole ovog ministarstva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas pitam da li je Srbima bilo dozvoljeno bez saglasnosti ministarstva?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Srbi koji su živeli na Kosovu, njima nije bilo dozvoljeno da prodaju imovinu bez saglasnosti ovog ministarstva, dakle, to je i za njih važno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, i Srbi i Albanci su bili u istom položaju? Da ili ne?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. Prijave Albanaca su se vukle po fiokama u ministarstvu, a prijave Srba, koji su živeli van Kosova, odborene su bez ikakvih problema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To takođe nije tačno, ali idemo dalje pošto mislim da smo ovo pitanje razjasnili. Pomenuli ste zakon o jeziku. Da li znate da je upotreba jezika regulisana ne samo zakonom nego i Ustavom Srbije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, znam da Albanci nisu imali pravo da koriste albanski jezik u zvaničnim dokumentima, iako su oni po zakonu imali to pravo. Oni su morali da predočavaju razne do-

kumente sudu ili drugim institucijama, recimo punomoć, to je moralo da bude na srpskom jeziku. Zato sam ranije rekao da se jedna grupa advokata iz naše opštine pobunila protiv toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da u zakonu Republike Srbije o jeziku piše da su u opštinama u kojima nacionalne manjine čine većinsko stanovništvo jezik nacionalne manjine ravnopravno u službenoj upotrebi sa srpskim jezikom na celoj teritoriji Srbije?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Već sam objasnio da se ovo pravo kršilo na najflagrantniji način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja sam vas pitao da li znate da u Zakonu to striktno piše, to što sam ja citirao malopre?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, rekao sam da je to pravo postojalo ali se nije sprovodilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da to pravo isto važi za Bugare gde su Bugari u većini, za Mađare gde su Mađari u većini, za sve druge nacionalne manjine na teritoriji Srbije i da se svuda poštuje?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam da li se to pravo poštuje ili ne na drugim područjima, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da se UČK pojavila u toku rata. Da li možete da mi odgovorite na pitanje ko je onda pobio onoliko ljudi pre rata u terorističkim napadima?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je to učinila UČK?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. To mi nije poznato. Ne znam, nisam bio obavešten o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od 1. januara 1998. godine pa do početka rata, znači pre nego što je počeo rat, ubijeno je od strane terorista 196 građana albanske nacionalnosti.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ta činjenica mi nije poznata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate koliko je domaćinstava iz đakovačke opštine zbog etničkog čišćenja oterano u to vreme?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Koje porodice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitaću vam jedan broj, možda ćete se setiti bar neke od ovih porodica iz vaše opštine pošto ste tada tamo bili sudija. Porodice Babović Miloja, Milinka Babovića, Bogoslava Babovića, Branka Jekića, Miluna Fatića, Zorana Fatića, Mike Vulića, Damnjana Garića, Bogoslava Garića, Hodžoma Slovića, Radmile Kićević, Jelice Jukić, Milića Stijovića, Slobodana Vuksanovića, Ranka Vukadinovića, Petroslava Vuksanovića, Dragutina Frenića, Nuska Stejanovića, Predraga Mićunovića, Aleksandra Stojanovića, Spasoja Petkovića, Dragana Petkovića, Frona Gagovića, Veja Ibrahimovića, Vojina Petkovića ...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak jedan. Trebalo bi dozvoliti svedoku da odgovori. Gospodine Pruti, da li ste prepoznali neka od tih imena? Da li možete da nam pomognete u vezi sa tim?

SVEDOK PRUTI: Ova imena mi nisu poznata, ali ja nisam vodio evidenciju o tome ko napušta grad.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali ste živeli u gradu. Verovatno nekog od ovih ljudi poznajete i znate da je oteran odande. Da li vi kažete da nijednog od ovih ne znate, nijedan od ovih slučajeva?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne sećam se da su ti ljudi otišli zato što su bili prisiljeni na to, isterani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da vas podsetim, možda ste neke druge znali koje nisam pročitao. Evo, da li vam nešto kažu ova imena, porodice, a ja čitam samo domaćine: Radovanović Milorad, Karović Vujadin, Delović Petar, Delović Nikola, Delović Anica, Srenev Božidar, Jevtović Dušan, Šarenac Rosa, Biberčić Draga, Biberčić Marija, Šarović Mara, Kovačević Božica, Grubešić Nedeljka, Krstić Mar-

ko, Arandelović Zoran, Babović Slobodan, Babović Vukosava, Vulić Savka, Šoškić Miško, Vujović Radun, Vujović Vujica, Mitić Slavko, Adžić Boris, Lakić Boško, Đaković Blagoje, Simonović Drago, Zindović Rajko, Pantić Ljubica, Radojičić Nikola, Pantić Dragoljub, Pantić Dragomir, Pantić Momčilo, Tun Kašnjeti (Tun Kashnjeti).

SUDIJA MEJ: Zaustavite se na trenutak. Gospodine Pruti, da li su vam poznata neka od ovih imena?

SVEDOK PRUTI: Ne. Već sam rekao da nisam vodio evidenciju o ovakvim stvarima i ta imena mi nisu poznata.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, Pretresno veće misli da nema više smisla čitati ta imena. Kada dođe vreme za to, vi ćete to moći da uvedete u dokazni spis, ali nema svrhe postavljati više takva pitanja ovom svedoku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je lista od 80 porodica za koje piše da su isterane. Nekadašnji predsednik suda i advokat ne zna ni za jedan slučaj, sve iz opštine Đakovica. Idemo na sledeće pitanje. Pošto ste govorili o stanju u opštini, odgovarali na pitanja o napetostima u opštini uz objašnjenje da je te napetosti proizvodila, od 1998. godine, srpska policija. Da li znate za ubistva na teritoriji opštine Đakovica od početka 1998. pa do početka rata 24. marta 1999. godine? Na primer, za policajce koji su ubijeni. Prvog avgusta 1998. godine, Željko Božić, policajac, 10. avgusta 1998. godine Zoran Jovanović. Da li znate za nekog od njih?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Saše Jovanovića, policajca, 14. juna 1998. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. Znam samo da su neki građani Đakovice bili ubijeni i da su njihova tela pronađena sledećeg jutra i to na periferiji grada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo policajca, 29. januara 1999. godine, Predraga Rakovića?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo policajca Nebojše Savića, 5. avgusta 1998. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Zorana Slavkovića, takođe policajca, 8. marta 1999. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Slavoljuba Stanislavljevića, takođe 8. marta 1999. godine? Da li znate za ubistva tih policajaca?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A da li znate za ubistva Albanaca, civila, na području Đakovice od početka 1998. do 24. marta 1999. godine? Pajak Binak (Pajak Binak), ubijen 4. maja 1998. godine. Da li znate za njega?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. Nikada nisam čuo za njega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Nise Neđara (Nisa Negjar), 19. maja 1998. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Abaza Hotija (Abaz Hoti) 18. jula 1998. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Krasnići Preka (Krasniqi Prec), 6. avgusta 1998. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I Krasnići Prend (Krasniqi Prend). Obojica su ubijena istog dana. Imerturi Mire (Imerturi Mira), Imerturi Prent (Imerturi Prend), sve četvoro su ubijeni istog dana.
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za ubistvo Drenija Zefa (Dreni Zef), 29. oktobra 1998. godine?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve je to u Đakovici. A Keljmendi Hadži (Kelmendi Haxhi) 24. januara 1999. godine?
SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dana 24 januara 1999. godine, kada su ubijeni i Keljmendi Besim (Kelmendi Besim) i Keljmendi Šaban (Kelmendi Shaban) i Kurti Samir (Kurti Samir) i Kurti Hisin (Kurti Hisin). Ne sećate se tako velikog ubistva?

SUDIJA MEJ: Svedok je rekao ne. Gospodine Miloševiću, mislim da nema svrhe dalje čitati imena ako se ne seća toga. Gospodine Pruti, da li su vam poznati još neki detalji vezano za ljude za koje ste rekli da su ubijeni i da su njihova tela nađena na periferiji?

SVEDOK PRUTI: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodo, ja postavljam pitanja u vezi sa ubistvima Albanaca u opštini Đakovica koja nije preveliki grad i za koja je morao znati svaki stanovnik te opštine. Ne za jedno samo, nego ovde ih ima veoma veliki broj.

SUDIJA MEJ: Da gospodine Miloševiću, vi ste izneli to što ste hteli i nema potrebe da to ponavljate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Neću dalje da citiram ovo pošto je očigledno da svedok ne zna ni za jedno ubistvo koje je izvršila OVK do početka rata. Ali pošto je tih ubistava mnogo, postavlja se pitanje ko

vam je, dakle, napravio problem, te ubice, teroristi ili policajci koji su štitili građane od tih terorista.

SUDIJA MEJ: Gospodine Pruti, da li ćete izneti komentar na tu tvrdnju.

SVEDOK PRUTI: Molim vas, ponovite pitanje.

SUDIJA MEJ: Ko je ubijao pre rata, koliko je to vama poznato? Da li nam možete pomoći? Ako ne možete, recite da ne možete.

SVEDOK PRUTI: Ne znam.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete li da budete malo konkretniji u ovom pitanju koje ste postavili. Vi ste pitali: „Ko je izazivao problem, teroristi ubice ili policajci koji su štitili građane od tih terorista?“ Možda biste bili malo konkretniji, malo jasniji. Šta mislite pod tim „problem“?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Upotrebio sam reč koju je upotrebio svedok, da je policija pravila probleme, a pošto sam izneo jedan nepregledni spisak ubistava koji su teroristi UČK izvršili upravo na području opštine Đakovica do početka rata, hteo sam da čujem kako svedok ocenjuje, ko je to zaista proizveo, da li policija ili teroristi koji su pobili toliko ljudi i uglavnom, kao što vidite civila, i među njima, kao što vidite, veliki broj Albanaca. A podsetio bih vas da je 196 Albanaca ubila UČK.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da ste pojasnili, gospodine Miloševiću. Hvala vam. Izvolite nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala vama. Želim da vam obratim pažnju da je ovde ključna reč „inverzija“, inverzija je crvena nit ovih svedočenja.

SUDIJA MEJ: U redu, pređite na sledeće pitanje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste bili u Đakovici kada je počelo bombardovanje i da su sa brda, da je sa brda vojska pucala na avione. Da li se sećate da je bilo koji deo grada bio pogođen te noći?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Video sam protivavionsku vatru sa brda Čabrat kada su pucali na NATO avione i to su bile rakete različitih boja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate da je te noći pogođena kasarna i da se oko kasarne gusto nalaze mnoge albanske kuće i da je nekoliko projektila koji su promašili kasarnu takođe pogodilo te kuće? Da li se toga sećate?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Skladište i kasarna su pored reke i to nije naseljeno područje, to nije stambeno područje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi tvrdite da pored mesta koje su gađali avioni NATO nije bilo kuća građana?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Oni se nalaze u gornjem delu grada. Nije bilo kuća u području oko magacina i kasarne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da budem precizniji s pitanjem. Da li su NATO avioni pogodili neke kuće u Đakovici?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. Nijedan NATO avion nije pogodio nijednu kuću. To mogu sa punom odgovornošću da kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja podsećam da sam ovde prikazao čak i neke fotografije o pogođenim objektima u Đakovici koji nisu bile ni kasarne ni magacini. Vi tvrdite da je posle bombardovanja policija izlazila na ulice da pali, a ne da gasi kuće. Da li je to ono što vi tvrdite?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Smešno je koristiti izraz da su oni izlazili „da gase vatru“ Oni su izlazili da pale vatre, da pale kuće i ogroman broj svedoka je to video vlastitim očima, podmetanje vatre na staroj pijaci i ubijanje ljudi...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Tačno je da je od bombardovanja došlo do zapaljivanja jednog broja kuća, ali da li znate da je većina građana po tim kućama...

SUDIJA MEJ: Čekajte trenutak. Svedok je rekao da nijedna kuća nije pogođena bombardovanjem. Da li vi tvrdite da je bombardovanje u stvari zapalilo kuće? Ako je to tako, onda treba da pitate svedoka da li je to tačno ili nije, da li se on s tim slaže.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To tvrdim, a želim da dodam da su ...

SUDIJA MEJ: U redu. Dozvolite da pitamo svedoka kako se on toga seća. Da li je ijedna kuća zapaljena bombardovanjem?

SVEDOK PRUTI: Bombardovanje nije izazvalo gorenje nijedne kuće u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Otkud to znate?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Svako to zna. Svi građani u Đakovici to znaju. To je opštepoznato. Nijedna bomba nije pala ni iz jednog aviona na krov nijedne kuće u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Posle ću vam reći koliko je bombi palo u Đakovici, ali želim da vas...

SUDIJA MEJ: Nema svrhe da nastavljate dalje sa tom temom sa ovim svedokom. On kaže ne. Ako vi imate suprotne dokaze, vi možete da ih podnesete u dogledno vreme, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Neke ste i videli ovde, ali mogu da idem dalje. Ja želim da utvrdim još jednu stvar. Za sve što je svedok ovde govorio znači upotrebio je reč da je čuo, a ne da je video. Čuo je da policija pali, čuo je da je policija nekog ubila.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Vlastitim očima sam video policajce kako pale kuće, kuće komšije moje sestre.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je te noći kada je NATO bombardovao rejon Đakovice bilo uličnih borbi u gradu između UČK i policije i vojske?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nisam to video. Ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da je policija pucala tamo kad ste bili okupljeni vas 500. U koga je policija pucala, u vas nije, i to ste rekli, u koga je pucala policija i da li je to samo policija pucala ili je još neko pucao? Da li znate išta o tome?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ljudi su videli policajce vlastitim očima kako pucaju na civile, Albance. Dvadeset ljudi je ubijeno i spaljeno u podrumu jedne kuće, a desetine drugih u istom tom naselju, to su narednog jutra pričali ljudi koji su tu živeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A od čega se obično beži u podrum, da li od bombardovanja ili od neke druge opasnosti?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Iz straha od policije jer su se osećali bezbednije u podrumu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vas 500 što ste se okupili ispred vaše kuće vi se niste sakrili u podrum od straha od policije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Kada sam rekao 500 ljudi, mislio sam kada su se ljudi okupili da idu u Albaniju, kada smo bili proterani iz naših domova, kada nas je proterala vaša policija, tada sam pomenio broj 500.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste pomenuli da vas je iko proterao, čak niste pomenuli ni da vam je iko kucao na vrata vaše kuće.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mislim da su srpska zverstva, ubistva mog najbližeg rođaka, što sam video vlastitim očima njegovo telo, njegov leš koji je ležao pored kuće i druga zverstva o kojima su ljudi pričali, da je sve to bio razlog zbog koga smo otišli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja imam podatak da je vaš rođak koga ste pomenuli poginuo u okršaju između policije i UČK. Da li je to tačno ili nije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To je smešno. To uopšte nije istina. Njegova ćerka je videla kada su joj ubili oca. Videla je to vlastitim očima. On je ustreljen na njene oči i to na najzverskiji način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato ko je to ubijao ljude na najzverskiji način ili uopšte na zverski način na Kosovu i Metohiji?

SUDIJA MEJ: To je jako opšte pitanje. Možda biste mogli malo konkretnije da postavite to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Vrlo dobro. Dakle, da li može da se konstatuje da sve žrtve koje ostanu nakon napada NATO-a i okršaja između vojske i policije sa UČK vi pripisujete policiji i vojsci?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, i to zasnivam na činjenicama koje su izneli očevici tih zločina i zverstava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas rekli, kad ste odgovarali na pitanja druge strane, niste videli ko puca, ali srpska policija svakako. To je bio vaš zaključak. Kako vi znate ko puca?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Policija je bila pred mojim vlastitim vratima, vratima moje vlastite kuće, ali nije mi jasno pitanje.

SUDIJA MEJ: Gospodine Pruti, pomozite nam kod sledećeg: Da li ste vi videli policiju kako puca? Da li ste ih uopšte videli?

SVEDOK PRUTI: Kad mislite, za koji period me pitate?

SUDIJA MEJ: Period između bombardovanja NATO i trenutka kada ste vi napustili Đakovicu. Da li ste vi videli policiju kako puca?

SVEDOK PRUTI: Nisam video vlastitim očima policiju kako puca, ali su je drugi videli, drugi koji su preživeli te trenutke i koji su mi to ispričali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li imate bilo kakvu predstavu o tome ko je u Đakovici pobio za vreme rata? Evo, ovde ima spisak 11 policajaca, one sam vam čitao pre rata, ko je ubio 11 policajaca u Đakovici za vreme rata? Sve, znači od dvadeset...

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam. Ništa ne znam o tome. Nemam saznanja o tim činjenicama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da ovde imam spisak 61 pripadnika vojske koji su ubijeni na području opštine Đakovica u periodu od 24. marta do kraja rata? 61 vojnik. Da li imate predstavu ko je njih ubio? Da li je njih ubila policija i vojska?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nije mi poznato kako su ubijeni. Ništa ne znam o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Vi ste rekli da ste videli vatrogasne brigade, ali da su one išle samo da gase jednu srpsku kuću?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam kuda je išao kamion vatrogasne brigade i kakva mu je bila svrha, ali sledećeg dana ljudi koji su došli sa tog područja su nam rekli da su vatrogasna kola bila tamo da bi zaštitila srpske kuće ukoliko bi se požar sa albanskih kuća proširio. To je reklo nekoliko svedoka koji su to videli vlastitim očima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tvrdite da niko građanima Đakovice nije ponudio pomoć i da je policija samo gledala. Tako ste rekli?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, to je tačno. Nisu ponudili nikakvu pomoć albanskom stanovništvu, naprotiv, samo su ih sprovodili i maltretirali na najbrutalniji način na putu prema granici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako su vas to, malopre niste govorili ni o kakvom brutalnom maltretiranju na putu, kako su vas to maltretirali na putu prema granici?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mislim da sam bio jasan kada sam to objasnio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste objasnili da ste vi putovali prema granici. Niste objasnili da vas je bilo ko maltretirao na putu prema granici.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Zar ne mislite da je maltretiranje kada srpski policajac na prvoj blokadi na putu na najoštriji način maltretira građane u njihovim vozilima i traži da predaju njihove isprave ismejavajući ih i pokazujući im kuda treba da idu, odakle se nikad neće vratiti na Kosovo, kako su rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dakle, maltretiraju tako što traže isprave policajci na putu?

SUDIJA MEJ: On je upravo to rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je bilo napeto u Đakovici zbog prisustva policije. Pročitao sam vam onako mnogo ubijenih od kojih se nijednog ne sećate ni za Albance, ni za Srbe, ni za koga, a da li znate ulicu Imera Grezde (Ymer Grezda) u Đakovici gde je iz broja 134A, dva dana uoči bombardovanja UČK izvršio napad na vozilo patrole policije? Da li se sećate toga?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da li su to bili pripadnici UČK iz Albanije ili meštani?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je pre početka rata bilo vrlo napeto i da život nije tekao normalno, a ja ću sad da vam postavim konkretno pitanje u vezi sa radom i preduzećima u Đakovici koja su radila sve do rata. Pošto ste bili predsednik Privrednog suda, pretpostavljam da o tome znate dovoljno. Preduzeće „Emin Duraku“, pamučni kombinat, 6.800 zaposlenih, od toga svega 120 Srba, direktor Albanac. Je li to tako?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, to je tačno. Postojalo je preduzeće, fabrika po tom imenu u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A preduzeće „Metaliku“, 800 zaposlenih, od toga samo deset Srba, direktor Albanac?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Sva ta preduzeća koja pominjete, kao i ostala preduzeća, nakon što je Kosovu uskraćena njegova autonomija, sva ta preduzeća su uništena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja samo govorim o preduzećima koja su radila sve do početka rata.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nije mi jasno na šta mislite pod tim. Ne shvatam pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja mislim na preduzeća u Đakovici koja su radila i pošto je ukinut Privredni sud i preneti njegova nadležnost na Prištinu?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Vi mešate stvari. U periodu za koji vi pitate, nijedno od tih preduzeća nije funkcionisalo. Ta preduzeća koja ste pomenuli tada nisu radila. Ekonomska situacija je bila užasna i ta preduzeća su se nalazila u užasnoj ekonomskoj situaciji. A Privredni sud nije bio u Đakovici 1991. godine, bio je prebačen, već sam to ranije rekao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad vas ne pitam za sud, pitam vas za preduzeća, vi ste pravnik, živite u Đakovici i znate ta preduzeća?

SUDIJA MEJ: Svedok je rekao da firme, da preduzeća u to vreme nisu radila. Možemo li ići dalje, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za fabriku elektromotora koja je zapošljavala 1.200 radnika od čega samo 10 Srba, direktor takođe bio Albanac? Fabrika električnih motora?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Znam da je ta fabrika elektromotora postojala i da je direktor bio Albanac. To je bilo zajedničko preduzeće sa Slovenijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate za fabriku stolarije „Model“ sa 400 radnika, takođe direktor Albanac, nekoliko Srba, na prste se mogu izbrojati?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U periodu o kojem govorite to preduzeće nije radilo jer je bilo uništeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U kom smislu uništeno?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: U smislu ekonomske rentabilnosti. Privreda u Đakovici je bila u lošem stanju nakon što je Skupština uvela nasilne mere i cela privreda je bila izložena takvim merama koje su imale takve posledice u neprofitabilnosti tih preduzeća i u tom smislu to preduzeće je propalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je radila klanica „Agimi“ sa 120 radnika, od toga deset Srba, direktor isto Albanac?

SUDIJA MEJ: Da bismo izbegli da idemo kroz dugačak spisak preduzeća, možete li nam pomoći u sledećem, gospodine Pruti. Kada govorimo o tom periodu koji je prethodio bombardovanju NATO-a, da li je ijedno od preduzeća u Đakovici normalno radilo ili nije?

SVEDOK PRUTI: Časni Sude, nijedno preduzeće u opštini Đakovica nije radilo uoči početka rata zbog toga što je propalo, kapital im je propao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li radio „Tik Dukadin“ (Tik Dukagjin) sa 1.200 radnika?

SUDIJA MEJ: On je odgovorio na pitanje. Moramo preći na drugu temu. On je rekao nijedno preduzeće nije radilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je bilo zaposlenih Albanaca u Skupštini opštine Đakovica? Da li je Skupština opštine radila?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ta skupština opštine je imala tehničko osoblje na nižem nivou, službenike nižeg nivoa i mislim da je to bio mali broj službenika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je tačno da je u Skupštini opštine, znači u toj opštinskoj administraciji u Đakovici radilo 320 Albanaca i 210 Srba?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam za tu činjenicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je radio Medicinski centar „Isa Grezda“ u Đakovici?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Radio je, ali pod vrlo teškim uslovima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je u tom medicinskom centru bilo 780 radnika, od toga 740 Albanaca?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam tačne brojeve zaposlenih u tom medicinskom centru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da je radila gradska toplana, nijedan Srbin nije bio zaposlen, samo su Albanci bili zaposleni?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I to ne znate. A da li znate trgovinsko preduzeće „Agimi“, znači prodavnice po...

SUDIJA MEJ: Ne. Već smo prošli kroz ovo i mislim da smo posvetili dovoljno vremena ovoj temi. Gospodine Miloševiću, da li imate nešto drugo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa trgovine su radile.

SUDIJA MEJ: Očekujemo da vrlo brzo završite ovo unakrsno ispitivanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne mogu brzo da završim zbog toga što je toliko neistina izrečeno da ja moram da ih oborim. Jer kao što vidite...

SUDIJA MEJ: To je komentar. Vi unakrsno ispitujete već sat i petnaest minuta i zaista treba da to okončate. Svedok se bavio tim pitanji-

ma, vi tvrdite suprotno i vi možete to da nam iznesete u dogledno vreme. Vi možete da izvedete dokaze koji će potkrepiti to što tvrdite pred nama, ali nema svrhe da sada raspravljate sa svedokom o tome kada on kaže da ne zna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su sve prodavnice bile zatvorene ili su radile u Đakovici pre nego što je počeo rat?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Većina prodavnica u Đakovici su bile zatvorene jer ljudi se nisu usuđivali da izađu napolje, bilo je previše opasno. Mali broj prodavnica je bio otvoren i tu su radili Srbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o vašoj tvrdnji da su Albanci bili diskriminirani i izneo sam ovde čitav niz preduzeća gde se vidi da su 99 posto ili 95 posto bili Albanci i svi direktori Albanci. Vi, dakle, tvrdite, da sve to nije tačno?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Istina je da je većina albanskih prodavnica bila zatvorena. Radile su neke samoposluge u kojima su Srbi radili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je banka, na primer, „Investbanka“ u Đakovici gde su svi zaposleni Albanci i direktor Albanac? Da li je ona radila?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne sećam se. Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije vam poznato. Da li vam je poznato da je na području opštine Đakovica u lokalnoj policiji radilo 68 Albanaca na samom početku rata?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vaš rođeni brat bio je direktor „Hidro sistema“ za snabdevanje vodom. Je li tako?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Moj brat nije bio direktor tog preduzeća. Optuženi je pobrkao stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nije radio u „Hidro sistemu“ vaš brat?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Moj brat nikada nije radio u tom preduzeću u Đakovici. Jedan brat je bio trgovac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo područje koje ste pomenu-
li uz albansku granicu na početku svoga izlaganja, to se područje
zove Zla Reka?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nikada nisam čuo za to ime.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Reka e Keč (Reke e Keqe) to po-
dručje kako ste na albanskom rekli Reka e Keč, to je od Đakovice ka
albanskoj granici, o tom području govorim.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je to po-
dručje uz albansku granicu bilo centar regrutacije, obuke i pola-
ganja zakletve pripadnika UČK?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, nije mi poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da je tu or-
ganizator bio Naim Maljoku (Naim Maloku), bivši oficir JNA koji je
došao iz Zagreba 1998. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne poznajem ga, nije mi to poznato.
Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da to po-
dručje u veoma velikom procentu naseljavaju Albanci emigranti iz
Albanije posle 1945. godine, a naročito posle 1948. godine?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato da su sa
tog područja vršeni svi glavni napadi 1998. godine na području Đa-
kovice i okoline?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Molim da mi se ponovo prevede.
Koja vrsta napada?

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, gubimo vreme na ovom pitanju. Svedok je rekao da ništa ne zna o ovome, ništa ne zna o UČK. E sada, umesto da se raspravljate s njim, možda bi bilo bolje za vas da nam predočite dokaze za koje tvrdite da ih posedujete kada za to dođe trenutak. Mi treba da nastavimo sa suđenjem, a vi biste trebali da privedete unakrsno ispitivanje kraju. Molim vas da to učinite u narednih pet minuta, a onda ćemo preći na sledećeg svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vi ne možete da uskratite pravo da ga ja ispitujem, ali on je sudija, advokat iz Đakovice.

SUDIJA MEJ: Sve ovo, sve ovo je argumentativno i nema potrebe da sada o tome govorimo. Vi imate pravo na unakrsno ispitivanje i to pravo ste u potpunosti iskoristili. Ja vas najljubaznije molim da završite sa unakrsnim ispitivanjem ovog svedoka jer unakrsno ispitivanje treba biti razumno i do određene mere.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da je za vreme rata na Đakovicu bačeno 898 bombi, na područje Đakovice 898 bombi?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne. To mi nije poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali tvrdite da nijedna bomba nije pogodila nijednu kuću?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, upravo to kažem. Ponoviću, niti jedna jedina bomba nije pogodila niti jedan jedini krov u Đakovici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na primer, srušena je kuća Srbina koji se zove Nikić, od bombe, ali nije samo njegova nego i nekoliko albanskih kuća oko njegove kuće. Da li znate bar za to?

SUDIJA MEJ: Nema nikakve svrhe iznositi ovo pred svedoka. On je već odgovorio. On je rekao da niti jedna kuća nije bila pogođena. To je njegov odgovor. Nema nikakvog smisla sad dodatno iznositi stvari.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali dobro, ja specifično pitanje postavljam da li svedok zna da je bombardovan centar Đakovice kada je gađana, na primer, zgrada SUP-a, zgrada policije?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ta zgrada jeste bila pogođena.

SUDIJA MEJ: Da li je zgrada SUP-a bila pogođena?

SVEDOK PRUTI: Ta zgrada se nalazi na periferiji grada, na putu iz grada.

SUDIJA MEJ: To nije bitno. Recite da li je pogođena ili nije?

SVEDOK PRUTI: Da, bila je pogođena, ali ne znam ko ju je pogodio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li znate kada je gađana, tada je poginuo Albanac advokat Đoci (Gjoci) koji je bio u svom kupatilu, poginuo zato što je stanovao u blizini te zgrade? Vaš kolega, da li znate za njega?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Znam da je moj kolega umro tokom rata. Ta činjenica mi jeste poznata. Ja sam bio u Albaniji, a kada sam se vratio iz Albanije rečeno mi je da je on umro, odnosno da je poginuo tokom rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Od NATO bombe.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da se nijedan Albanac iz 18 sela đakovačke opštine u kojima žive Albanci katolici nije iseljavao i pomerio iz svog sela, iako je UČK nastojala da i njih pomeri?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam ništa o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za primer sela Meća gde su meštani pozivali da dođe vojska da ih oslobodi od pritiska UČK koji su ih terali da se pomere u Albaniju? Da li znate za taj primer?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam za to. Ne znam za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u svojoj pisanoj izjavi pomenuli da su sa brda Čabrat vršeni napadi na grad?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: 24. marta kada je počelo NATO bombardovanje počela je protivavionska paljba sa brda Čabrat, a onda kasnije su NATO snage gađale to brdo. Brdo se nalazi iznad grada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Preskočiću ova pitanja koja mi, pošto očigledno nema od njih koristi. Da li znate za selo Batuša (Batusha), dva kilometra od grada i selo Brovina (Brovine), u nizu znači ta dva sela, da su teroristi proterali celo selo u grad Đakovicu i da su se vratili seljaci u selo tek kad ih je vojska oterala, kad je vojska oterala teroriste?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, ne znam za to. Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate za primer sela Junik (Junik) gde su teroristi kad su morali da se povuku pred vojskom povelili sa sobom 700 žena i dece da im budu živi štit, do granice i kad su se dokopali do granice pustili su ih da se vrate u Junik?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate podatak da je iz cele Đakovice otišlo u Albaniju 18.000?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate da opština Đakovica ima 110.000 hiljada stanovnika, a sam grad 70.000?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne znam tačne brojke, nema načina da znam koje su tačne brojke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate primer sela Ljukbunar (Lukbunar) gde je UČK naterala celo selo da krene za Albaniju, pa ih je vojska vratila čak iz Vrbnice nazad u selo i kad su se vratili ništa nije bilo taknuto u selu? Da li znate za taj događaj?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Nikada nisam čuo za to.

SUDIJA MEJ: Svedok ne zna za ove događaje. Gospodine Vladimirov (Wladimiroff), da li vi imate pitanja za svedoka?

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Ja bi hteo da pokrenem samo jedno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja još nisam završio.

SUDIJA MEJ: Mi smo vam dali ograničeno vreme. U redu, još jedno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Još jedno ću da izaberem od ovih pitanja. Da li zna da je početkom aprila u selu Glodane (Gllogjan) UČK zatočila 21 Srbina i dva Roma, da su ih mučili i onda ih povelili u selo Donji Ratiš (Ratishi i Poshtem) i pobili u kanalu jezera Radonjić (Liqeni i Radoniqit)? Otkriveni su posle 15 dana, sahranjeni pored pravoslavnog groblja u selu, tu je bilo i dece, nađeno je dete sa flašicom i cuclom i tako dalje. Znači, 21 Srbina i dva Roma, mučili su prvo, a onda ih odveli u selo Donji Ratiš i pobili u kanalu jezera Radonjić. Da li znate bar za taj događaj?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ne, ne znam za to.

SUDIJA MEJ: Gospodine Vladimirov.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV – PITANJE: Gospodine Pruti, tokom glavnog svedočenja vi ste Veću ispričali nešto o ubistvu vašeg rođaka. Koliko sam ja shvatio, vi niste bili očevidac tog ubistva, a kasnije tokom unakrsnog ispitivanja vi ste rekli Sudu, citiram: „ubistvo mog rođaka koje sam video vlastitim očima“. Dakle, da li biste to mogli da pojasnite, molim vas?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ja nisam video to ubistvo. Ubistvo se desilo pred očima njegove ćerke.

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Hvala vam.

SUDIJA MEJ: Dodatno ispitivanje, izvolite.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Časni Sude, samo nekoliko pitanja radi pojašnjenja. Prvo pitanje. Kada ste rekli da vi niste videli ubistvo vašeg rođaka interesuje me da li ste vi videli telo, njegovo telo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da. Da, video sam njegovo telo. Vlastitim očima sam video njegovo telo.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Kada ste videli telo?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Telo sam video 26. ujutro, kada sam otišao na lice mesta sa suprugom mog rođaka i ona me je pitala šta da radimo, a ja sam rekao moramo ovo prijaviti policiji. To smo i uradili onako kako sam ja rekao. Prijavili smo to policiji i očekivali smo da će se policija pojaviti, da će doći na lice mesta, sprovesti istragu i nekoliko sati kasnije policija se pojavila.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Oprostite, gospodine Pruti, samo da pojasnimo. Dakle, vi ste videli telo na licu mesta?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da, da, na licu mesta.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li možete da opišete šta ste videli, u kakvom stanju se nalazilo telo, šta ste vi videli?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da. Telo je ležalo na podu na ledima i video sam da su stopala bila teško povređena, verovatno rafalom iz automatskog oružja, a jedna ruka skoro da je bila otcepljena. Takođe je bilo nekoliko rupa od metaka po prsima i video sam da su stopala toliko bila izranjavana da su maltene bila odvojena, a jedan dlan ruke je takođe maltene bio odsečen.

TUŽILAC ROMANO: Hvala.

SVEDOK PRUTI: I još ...

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Možete nastaviti, izvolite.

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Mi smo čekali da policija dođe, a nekoliko sati kasnije se pojavio istražni sudija sa policijom. Ja sam otišao da vidim istražnog sudiju, a policija me je odmah okružila. No,

ja sam svejedno otišao do istražnog sudije, sastao se s njim. Međutim, odmah me je opkolila policija. Bilo je otprilike 12 policajaca i oni nam nisu dozvoljavali da se krećemo. Istražni sudija me je pitao gde se nalazi telo i ja sam mu rekao da se telo nalazi iza kuće. Pitao je gde se nalazi drugo telo, budući da je još jedan naš komšija, Avni Ferizi (Avni Ferizi) takođe bio ubijen te noći, ja sam mu rekao gde je ta kuća bila. Sudija je rekao: „Prvo ćemo otići da vidimo Avnijevo telo, a onda ćemo se vratiti da vidimo telo vašeg rođaka“, i on je to i uradio.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li vam je poznat ishod te istrage?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: On se vratio od kuće tog komšije i onda sam ja mislio da ćemo sad otići na lice mesta i pogledati telo. Međutim, desilo se upravo suprotno i to mi je kao pravniku neverovatno bilo, jer je sudija rekao: „Nema potrebe da se sprovede istraga na licu mesta, možete ga sahraniti“, i odmah nakon što je to rekao on je otišao. I to je bilo to.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala, gospodine Pruti. Tokom unakrsnog ispitivanja, optuženi je tvrdio da je UČK ubila 196 Albanaca. Da li vi imate bilo kakve dokaze u vezi sa ovim ubistvima, odnosno sa ovom tvrdnjom da je UČK ubila 196 Albanaca?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Ja nemam nikakve informacije o tome.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Takođe se tvrdilo da je UČK naredila, odnosno isterala ljude iz svojih sela. Da li vi imate neke dokaze o ovoj činjenici?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: Da li možete da ponovite pitanje?

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li je UČK u bilo kom trenutku naredila ili isterala albanske meštane iz njihovih sela?

SVEDOK PRUTI – ODGOVOR: To nije tačno.

TUŽILAC ROMANO: Hvala. Zahvaljujem se časnom Sudu.

SUDIJA MEJ: Gospodine Pruti, vi ste sada završili sa svojim svedočenjem. Mi vam se zahvaljujemo što ste došli pred Međunarodni sud, a sada ste slobodni da odete.

SVEDOK PRUTI: Hvala i vama.

SUDIJA MEJ: Sada ćemo napraviti pauzu do 14.30.

(pauza)

TUŽILAC RAJNEFELD: Tužilaštvo poziva gospodina Ćamila Šabanija (Qamil Shabani).

SUDIJA MEJ: Molim da svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK ŠABANI: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestti.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Šabani, možete li nam reći puno ime i prezime?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Zovem se Ćamil Šabani iz sela Žegra (Zheger). Rođen sam 14. novembra 1952. godine. Oženjen sam i imam četvoro dece, dva sina i dve ćerke.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala vam. Koliko sam shvatio, u martu 1998, 1999. godine vi ste bili nastavnik u osnovnoj školi, ali u to vreme ste radili nešto drugo. Je li to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi po nacionalnosti Albanac, a po veroispovesti musliman?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste ikada bili pripadnik OVK (UČK, Ushtria Clirimtare e Kosoves)?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Šabani, koliko sam shvatio, vi ste odslužili vojni rok 1978. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I odslužili ste ga u Kranju u Sloveniji i bili ste deo inžinjerije u to vreme. Je li to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, u Kranju u Sloveniji.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste nam da ste živeli u selu Žegri u opštini Gnjilane (Gjilan). Je li tako?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Ja živim u selu Žegri, u opštini Gnjilane.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko je Žegra otprilike udaljena od samog grada Gnjilana?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Selo Žegra je udaljeno oko 12 kilometara od Gnjilana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U martu 1999. godine, možete li reći Veću koliko je veliko bilo selo Žegra, koliko je stanovnika imalo?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Selo Žegra u martu 1999. godine je imalo oko 4.000 stanovnika.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li nam reći kojoj etničkoj grupi je pripadala većina stanovništva?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Većina stanovništva su bili Albanci, a manji broj su bili Srbi. Ako pogledamo srpska i albanska domaćinstva, bilo je ukupno 600 domaćinstava od čega je 70 bilo srpskih.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. U martu 1999. godine, da li ste mogli da procenite, da zaključite koja od tih domaćinstava su pripadala Srbima i ako jeste kako?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Srpske kuće u selu Žegra su smeštene u svojoj četvrti, ali tu je bilo i albanskih domaćinstava u blizini srpskih domaćinstava. Bila su izmešana. Nije bilo podela među njima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je u jednom trenutku u martu došlo do toga da su Srbi uradili nešto u odnosu na ostale stanovnike čime su se odvojili od ostalih seljana?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. To je jedan oblik fašizma, ispoljavanja fašizma koji je programiran u glavama srpskih građana koji su hteli da se osvete albanskom stanovništvu i organizovali su se tako da odvoje srpske od albanskih kuća tako što su stavljali znakove, jednu vrstu bele tkanine. Mislim da su određeni seljani, Srbi, u selu Žegra to organizovali. Mogu da pomenem ime Đure Lazića. On je bio stanovnik Žegre koji je zajedno sa nekim drugim Srbima na dva mesta, u kućama Srečka Lazića i jednog drugog, oni su se okupili i odlučili da svoje kuće izdvoje na taj način.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Mogu li da vas pitam, da li su oni uradili nešto čime su obeležene kuće Srba i ako jesu šta, šta ste vi videli?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Pre nego što su došle paravojne snage u selo Žegra, u prošlosti u selu Žegra su bile stacionirane snage jugoslovenske vojske. Otprilike deset dana pre nego što je došlo do bombardovanja NATO-a, dakle pre 24. marta, raspoređene su snage Vojske Jugoslavije sa svim vojnim arsenalom uključujući tenkove, oklopna vozila, topove i drugu vrstu oružja.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak, gospodine Šabani, ali u ovom trenutku je vama postavljeno pitanje, sledeće pitanje. Da li su Srbi označili svoje kuće na neki način? Možete li samo da odgovorite na ovo pitanje?

SVEDOK ŠABANI: Da. Oni su označili svoje kuće belim krpama, komadom bele tkanine i to je podsećalo na fašistički genocid.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da vas zaustavim ovde na trenutak. Molim sekretara da se svedoku pokaže dokazni predmet 3, karta 10 i takođe dokazni predmet 4, karta 8. Prvo bih vas zamolio da pogledate kartu pre nego što se ona stavi na grafoskop.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li vidite svoje selo Žegra, obeleženo na dokaznom predmetu 3, karta 10?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim da je stavimo na grafoskop tako da ćete je vi videti na ekranu pred sobom. Ako možete pokazivačem da pokažete na karti koja se nalazi na grafoskopu, gde je vaše selo? Ne, na TV ekranu, to nam ne može pomoći već na grafoskopu. Hvala vam.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Evo ovde.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, mesto koje je obeleženo imenom Žegra. Je li to vaše selo?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je moje selo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I vi ste rekli da je udaljeno oko 12 kilometara od Gnjilana?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, 12 kilometara od Gnjilana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Tu ima još nekih sela u okolini.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Moje selo, zatim selo koje se graniči sa mojim selom na istoku, to je selo Vlačica (Vlashtica) u kojem su živeli Albanci. Na severu se moje selo graniči sa selom Lladovo (Lladove) u kojem su takođe živeli Albanci. A na jugu je selo Hadžaj (Haxhaj), graniči se sa selom Hadžaj. Dakle, to su sela koja okružuju selo Žegra.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, možda ćemo se na to vratiti za trenutak, a sada pogledajte kartu 8, dokaznog predmeta 4. Prvo je pogledajte vi, zato što su slova jako sitna, pre nego što je stavimo na grafoskop. Da li vidite selo Žegra obeleženo na toj karti?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, vidim ga.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim da se stavi na grafoskop. Vi ponovo možete da uzmete pokazivač i da pokažete Veću gde se nalazi Žegra na ovoj detaljnijoj karti. Vi sada pokazujete selo koje je obeleženo sa dva imena, Žegra i Zheger i nalazi se ispod Gnjilana. Je li tako?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Srbi ga zovu Žegra, a mi ga zovemo Zheger.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A drugo selo, Vlačice?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, drugo selo je Vlačice koje se, kao što sam rekao, nalazi istočno od sela Žegra, a na severu je selo Ladova, zatim tu je selo Hadžaj, zatim selo Miraj, Jusufaj itd.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pogledajte na sever, na putu se nalazi mesto koje se zove Donja. Da li to selo ima i neko drugo ime? Da li je to isto što je Donja Stubla (Stubell e Poshtem), ili je to nešto drugačije?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: To je selo koje se nalazi jugoistočno od sela Žegra. Nalazi se na jednom uzdignutom platou i to je selo Stubla (Stubell).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li nam to pokazati na karti? Možda ste to i uradili, ali ja nisam gledao. Pogledajte da li vidite mesto Donja Stubla. Izvinjavam se, na mom ekranu se ne vidi. U redu. Znači, sada pokazujete jedno područje koje je sivo, nije belo i time se pokazuje susedna opština. Je li to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Ovo selo pripada opštini Vitina (Viti) dok ostala pripadaju opštini Gnjilane. I tu se vidi ta podela.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala lepo. Gospodine Šabani, mislim da ste hteli da nam kažete šta ste videli deset dana pre 24. marta. Vi ste nam pričali o tome da ste videli dolazak vojnih snaga. Možete li nastaviti sada tamo i reći nam šta ste videli?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Za vreme dok su se održavali pregovori u Rambujeu, koji nisu imali nikakav politički efekat, Srbija se pripremala za ostvarenje određenih ciljeva, a takođe i Jugoslavija na čelu sa optuženim.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Zaustavite se ovde. Ono što sam vas pitao je šta ste videli u svom selu, šta se dešavalo u vašem selu?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: U naše selo su došle vojne snage redovne vojske i rezervisti, stariji ljudi, ali u uniformama, opremljeni svim neophodnim arsenalom, tenkovima, topovima, oklopnim vozilima i drugom vojnom opremom, minobacačima, mitraljezima i tako dalje, raznom drugom vrstom oružja i naoružanja. Bili su raspoređeni u zgradi zadruga našeg sela, na ulazu u selo. Deo vojske je bio raspoređen na izlazu sela, južno od sela i oni su se nalazili u kući Dermuša Sejdiua (Dermush Sejdiu). Tu je bilo više od 90 ljudi, dok su ostali patrolirali ulicama sela. Oni su ili pravili rovove duž reke Žegar, u selu Pidić (Pidiq) ili su išli prema granici. Oni su došli tu sa određenim konkretnim ciljem, to je to što je vojska radila.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pomenuli ste da je tu bila poljoprivredna zadruga. Da li su se oni tu rasporedili? Da li su koristili neko drugo mesto u vašem selu gde su se okupljali ili gde im je bio štab?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Oni su uspostavili svoj štab negde u selu, u blizini škole, u stvari u zgradi osnovne škole, a vojska je zauzela položaje na ulazu i izlazu iz sela i tu je bila sve vreme. Dok su tamo bili, patrolirali su ulicama, proveravali građane, posmatrali su šta svako radi, ko dolazi, ko odlazi, proveravali su isprave, sve do trenutka kada je počelo bombardovanje NATO-a. Tada se vojska jako razlutila i vojne snage koje su bile raspoređene u našem selu počele su da granatiraju kuću Ukšina Ukšinija (Ukshin Ukshini) tokom bombardovanja NATO-a.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da ovu priču popunimo nekim detaljima ako možemo. Rekli ste da su se rasporedili na severni ulaz u selo. Pre dolaska ovih vojnih snaga, kako ih vi nazivate, znate li da li je u selu bila fabrika radijatora?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, u blizini poljoprivredne zadruge bila je i fabrika radijatora i ona je takođe korišćena za smeštaj vojske, dakle, korišćena je u vojne svrhe. U fabrici nije tekla proizvodnja u to vreme.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pomenuli ste kuću Dermuša Sejdiua. Kakve veze ima ta kuća sa ovim? Šta se tamo dešavalo?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Može se videti da se ova kuća nalazi na jugu sela i ona je takođe korišćena za smeštaj vojnika i takođe za skladištenje oružja i municije. I na taj način te su snage opkolile selo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste u svom svedočenju pomenuli da je i redovna vojska, i mislim da ste rekli neki stariji ljudi takođe došli. Da li su oni bili takođe u uniformama?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Ta vojska se sastojala od redovnih vojnika, sa oficirima koji su imali određene dužnosti u skladu sa njihovim činovima i tu su takođe bili i rezervisti, stariji ljudi koji su odslužili svoj obavezni vojni rok pre mnogo vremena, a sada su došli da se pridruže redovnoj vojsci.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim da se svedoku sada pokažu neki dokazni predmeti. Molim da se pokažu dokazni predmeti 17, 18, 21A i 21B da budu spremni. Molim da se prvo pokaže dokazni predmet 18. Na dokaznom predmetu 18 videćete u stvari jedan veliki komad papira na kojem je nekoliko različitih uniformi. Takođe je to uniforma koju je nosila vojska u određenim okolnostima i takođe, kada ih pogledate, voleo bih da ih stavite na grafoskop. Ja ću pitati sud da li je ili nije iko od ljudi koji su stigli u vaše selo pre 24. marta, armija ili ti stariji rezervisti, da li vidite ikakvu sličnost sa onim što imaju obučeno na ovim slikama? Koje uniforme su nosili stariji rezervisti? Da li se toga sećate?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Rezervisti su nosili uglavnom uniforme sa slike broj 1.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Možda je ovo sada zgodan trenutak da to stavimo na grafoskop, a vi nam pokažite tako da znamo o čemu govorite kada kažete 1, 2 i 9. Prvo 1.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Broj 1.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, pokazujete jednu kaki zelenu uniformu. Da li je to maskirna uniforma ili je to redovna zelena kaki uniforma?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: To je zelena uniforma i zato je posebno pominjem. Može se videti da je bilo nekih maskirnih uniformi, ali nisu korišćene kada su se pripremali za napade.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe ste rekli da ste videli uniforme kao uniforme na broju 2. Je li to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Uniforme na fotografiji broj 2 su takođe bile zastupljene među vojnicima. I broj 9 takođe.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim da poslužitelj pokaže tu fotografiju.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Broj 9 takođe. Te su nosili kada su se kretali kroz selo i kada su zauzimali položaje u selu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li nam kažete da su sve tri uniforme bile prisutne u tih deset dana koji su prethodili napadima, odnosno bombardovanju NATO-a 24. marta u vašem selu Žegra?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Sve te uniforme bile su prisutne u to vreme.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste nam da su došli sa vojnom opremom. Mislim da ste tako rekli. Kakvu vojnu opremu su imali? Čega se sećate?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Vojna oprema koju sam video kada smo bili u autobusu oko njihovih položaja, videli smo automatske

puške, mitraljeze, minobacače, pešadijsko oruđe, zatim oklopna vozila koja su patrolirala, tenkove, „Pincgauere“ (Pinzgauer) i druge vrste opreme koju su imali na raspolaganju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sad ću vas zamoliti da pogledate dokazni predmet 17, koji se sastoji od četiri stranice i mislim da na njima ima ukupno 15 fotografija. Pogledajte te fotografije i recite nam da li na njima vidite ijedno od vozila koje ste nam upravo pomenuli na ovim fotografijama, na ovih 15 fotografija koje čine dokazni predmet 17.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Na ovom komadu papira imamo tenk, zatim još jednu vrstu tenka, zatim oklopno vozilo i oklopni transporter.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da se zaustavimo ovde. Fotografije na ovom dokaznom predmetu imaju brojeve. Možete li nam reći na koje brojeve mislite?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Fotografije koje imamo ovde, broj 6, 7 i 8.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da se ovde zaustavimo. Broj 6, šta je to?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: To je tenk koji je koristila vojska na svojim položajima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Broj 7. Šta je broj 7?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ovo je mali vojni kamion koji je korišćen za prebacivanje vojnika, manjih grupa vojnika na različite položaje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Broj 8?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ovo je takođe mali otvoreni kamion koji je korišćen za prebacivanje vojnika na njihove položaje i tokom njihovih patrola kroz selo Žegra.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi sva tri ova tipa vozila vidali u selu u danima koji su prethodili bombardovanjima 24. marta?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Sva ova vozila su bila prisutna u našem selu i kretala su se selom sa severa na jug u pravcu Gnjlana, u pravcu Budriga (Budrige) gde su imali svoje položaje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U vašem svedočenju vi ste takođe pomenuli „Pincgauere“ i pomenuli ste takođe oklopne transportere. Da li ste videli ijedno od tih vozila na fotografijama koje čine dokazni predmet 17?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Oklopni transporter, oklopna vozila i „Pincgauer“ su broj 7, to je „Pincgauer“ koji je koristila vojska. Oklopna vozila koja su imala gumene točkove, a bila opremljena oružjem su na fotografiji broj 2.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I svi su bili prisutni u vašem selu i vi ste ih lično videli?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Sve sam ih lično video vlastitim očima, jer smo ovaj put mogli da vidimo te vojnike u pokretu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I na kraju ne želim da uzimam previše vremena sa ovim, ali da li biste pogledali dokazni predmet 21A? Rekli ste nam da su takođe imali automatsko oružje. Na dokaznom predmetu 21A imamo pet slika, pet fotografija tog naoružanja. Da li oni na bilo koji način izgledaju slični automatskom naoružanju koje ste vi videli i koji od njih su slični?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Automatsko naoružanje koje smo mi videli je na stranici B1, znači to je fotografija 1, 2, zatim puška sa nišanom za velike udaljenosti.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je to obeleženo na dokaznom predmetu A ili B?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ovde piše B, ali nema veze, ja mogu da kažem.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Mi smo verovatno pogrešili kod brojeva. Znači, vi sada držite komad papira na kome piše 21B i na njemu je 5 fotografija naoružanja. Možete li je staviti na grafoskop?

SUDIJA KVON: To bi trebalo da bude 21A.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da, ali izgleda da je na kopiji svedoka obeležen kao B.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Brojevi 1, 2 i 3 i onda 4 i 5. Vojska je imala sva ova oružja u selu Žegra.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pomenuli ste 24. mart 1999. godine i rekli ste da je tog dana počelo bombardovanje NATO-a. Da li se sećate tog događaja?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Sećam se tog dana. To je za albanski narod Kosova bio dan kada su se ostvarile naše nade. Mi smo se nadali da ćemo biti slobodni, da ćemo biti oslobođeni srpske i jugoslovenske vlasti koja je bila nametnuta Kosovu. Tog dana.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se desilo u vašem selu tog dana?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Dana 24. marta, kada je počelo bombardovanje NATO-a, albansko stanovništvo je bilo radosno, ali srpsko stanovništvo je bilo veoma ljuto i taj njihov bes se pretvorio u osvetu u odnosu na albansko stanovništvo i određeni ljudi su preduzeli određene pripreme, po uputstvima iz Beograda.

SUDIJA MEJ: Gospodine Šabani, da vam kažem nešto u vezi sa svedočenjem. Ono što nama najviše koristi je to da nam vi kažete sve ono što ste vi lično videli. Dakle, umesto da dajete komentar, dakle, molim vas da nam samo kažete ono što ste vi videli.

SVEDOK ŠABANI: Da, tačno, ja samo mogu da govorim o onome što sam ja video.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, kada je počelo NATO bombardovanje, šta se desilo sa vašim selom. Drugim rečima, vi ste

nam spomenuli vojnike koji su bili u vašem selu i oko njega pre 24. Da li su oni nešto konkretno uradili? Da li su otišli negde?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Tokom bombardovanja oni su počeli da se ponašaju na jedan divlji način, daleko divljiji način prema albanskom stanovništvu i neki vojnici koji su tamo bili stacionirani u poljoprivrednoj zadruzi su čisto iz inata počeli da pucaju na kuću Ukšina Ukšinija, iz osvete.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, sada ću vam skrenuti pažnju na jedan konkretni incident. Ranije ste nam rekli da su se vojnici nalazili u fabrici radijatora. Da li su oni ostali tamo ili su pak otišli na neko drugo mesto u selu, a ako jesu, tokom tog procesa, šta se desilo?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Vojnici, redovna vojska je tada 24. marta zauzela položaje u rovovima i to kako bi se odbranili od NATO snaga. Oni su proterali stanovnike iz četiri albanske kuće kako bi mogli da napuste fabriku radijatora i da se usele u kuće tih Albanaca, u kuće koje su se nalazile u blizini poljoprivredne zadruge. U međuvremenu...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dozvolite da vam postavim neka pitanja koja treba da vam postavim, gospodine. Bolje ćemo napredovati ako vi budete slušali moje pitanje i odgovarali na ta pitanja umesto da dajete dodatne informacije. Gospodine, spomenuli ste NATO bombardovanje. Da li je bilo NATO bombardovanja u vašem selu ili oko vašeg sela? U stvari, recite nam kako znate da je došlo do NATO bombardovanja?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Oko našeg sela nije bilo NATO bombardovanja, ali čuli smo eksplozije iz daljine iz pravca severa i to sa velike udaljenosti. Međutim, u našem selu se ništa tako nije dešavalo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, vaše selo nije bilo bombardovano od strane NATO-a 24. marta. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. To je tačno. Nije bilo bombardovano.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, pre 24. marta ili pak 24. marta, recite nam da li je vama poznato da su neki pripadnici UČK bili u vašem selu?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: U našem selu nije bilo pripadnika UČK. Nikada ih nisam ni video niti sam tada u to vreme uopšte bio čuo o takvim informacijama. Govorim o selu Žegra.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je bilo neke razmene vatre ili nekih sukoba između redovne vojske, koju ste nam opisali, i nekih stanovnika, bez obzira da li se radilo o stanovnicima u civilnoj odeći ili stanovnicima koji su na sebi imali uniforme?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ne, nije bilo nikakvih sukoba između srpskih snaga i lokalnog stanovništva jer mi nismo imali oružje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, sada ću preći na 28. mart. Koliko sam shvatio, 28. marta, koliko sam shvatio, tog dana je bio muslimanski praznik. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Tog dana je bio Bajram. Međutim, stanovnici sela Žegra nisu mogli da proslave taj praznik zbog određenih okolnosti, a i zbog veoma napete situacije jer je vojska bila prisutna. Te večeri, dakle, na dan Bajrama, na istoku gde se nalazi selo Vlačica čuli smo pucnjavu koja je trajala otprilike sat jedan i to je sve dolazilo iz pravca sela Pasjane (Pasjan), a to je srpsko selo, a tamo su takođe bili vojnici i rezervisti. Oni su pucali u pravcu sela Vlačica u večernjim satima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pre nego što nastavite, da li je to nešto što znate na osnovu ličnog iskustva ili je pak to nešto što vam je neko drugi rekao, odnosno recite nam kako znate da je otvorena vatra na selo Vlačice i to iz pravca srpskog sela?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: To znam zbog zvukova koji su dopirali, zbog pucnjave iz vatrenog oružja iz teškog naoružanja, a to smo sve mogli da čujemo kako dolazi iz daljine. Ne radi se o velikoj udaljenosti, ali smo to ipak čuli iz daljine. To je bilo oružje koje je vojska imala i oni su otvorili vatru na Vlačice.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, sada bih hteo da pređemo na sledeći dan, na 29. mart 1999. godine. Da li se tog dana nešto desilo u vašem selu?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: 29. marta u Žegri su se pojavili vojnici, novi vojnici, pripadnici paravojske i to su došli sa osam autobusa i jednim minibusom, a tablice su bile iz Niša. Na osnovu priče očevidaca koji su to videli, jer moja kuća je daleko od mesta gde su došli ti autobusi tako da ja to nisam mogao da vidim. No, drugi meštani su mi rekli da je stiglo osam autobusa i jedan minibus iz Niša, dakle da su stigli u Žegru i da su se uputili ka školi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A šta se nakon toga desilo?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Zatim, u večernjim satima, negde oko šest sati naveče, srpski stanovnici iz Žegre su pripremili plan kako bi likvidirali ljude.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, ukoliko niste vi to lično videli, ne tražim od vas da nam komentarišete ko je šta planirao da uradi, već da nam kažete ko je šta uradio?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: U kući Tahira Tahirija (Tahir Tahiri) počinjeno je ubistvo. On je bio vođa Demokratskog saveza Kosova. Njegov brat Šićeri Tahiri (Shyqeri Tahiri) je bio ubijen i na tom mestu je porodica Nasufa Tahirija (Nasuf Tahiri) bila prisutna, i ćerka Nedžerija (Nexherije Tahiri), ćerka Nasufa Tahirija je tom prilikom bila ranjena. Lokalni Srbi su ukazali na kuću vođe Demokratskog saveza Kosova (Lidhje Demokratike e Kosoves), a tada su počeli da krvare albanski stanovnici koji su bili nenaoružani i u vlastitim domovima bespomoćni. Te iste noći, te grozne noći, ukućani, kada su čuli pucnjavu, pobjegli su. Pobjegli su iz svojih kuća. Išli su od dvorišta do dvorišta i to iz straha da ne bi susreli srpske snage koje su bile spremne da pucaju u svakoga, tako da je jedan broj albanskih stanovnika te večeri, dakle, te večeri 29. marta, oni su u stvari proveli noć na brdu Kušljevica (Kushlevica) kako bi se sklonili od srpske vojske koja je počela sa operacijom isterivanja stanovništva. Ja sam bio sa njima zajedno sa svojom porodicom i svi smo proveli noć тамо gore. Ujutro ...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hteo bih da vas pitam u vezi nekih detalja. Vratimo se nazad. Rekli ste te večeri, dakle, nakon što su te dve osobe, odnosno nakon što je pucano na te dve osobe, gospodin Tahiri je ubijen, a devojka je pogođena u stopalo, rekli ste da to veče, odnosno spomenuli ste srpske snage. Recite nam o kome vi sada govorite. Da li se radilo o jednoj vrsti srpskih snaga ili nekoj kombinaciji? Molim vas, recite nam kakve srpske snage su bile u vašem selu te večeri?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Pa radilo se o mešovitim srpskim snagama. Tu je bila redovna vojska, zatim paravojska, zatim naoružani srpski civili koji su imali vlastito oružje i oni su svi u stvari činili jednu mešovitu srpsku snagu u našem selu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je bilo policije u vašem selu?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, u Žegri se takođe nalazi policijska stanica i oni su takođe bili prisutni u selu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste nam da su stanovnici iz straha napustili selo i da su išli od dvorišta do dvorišta. Recite nam šta se dešavalo, zbog čega su meštani bili u strahu i zbog čega su odlučili da odu. Dakle, šta se desilo što ih je nagnalo da odu?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Oni su bili prisiljeni da odu zbog zločina koji su počinjeni te večeri i zbog mučenja, mučenja kojima su ljudi bili podvrgnuti. Jedan otac i sin su bili premlaćeni od srpske paravojske, a jedan deo stanovništva je u panici otišao na brdo Kušljeвица (Kushlevica) i tamo provelo noć, noć 29. marta.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste opisali ove mešovite srpske snage. Recite nam da li su oni koristili svoje oružje na bilo koji način, osim što su pucali na Tahirija i njegovu ćerku?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, naravno. Prilikom ubistva Šićerija Tahirija, odnosno to ubistvo je počinjeno automatskim oružjem. Njegova ćerka je takođe ranjena iz automatskog oružja, a osim toga, oni su takođe pucali i u vazduh kako bi zastrašili albansko stanovništvo i kako bi ih isterali iz sela.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hteo bih da se sada fokusiramo na određena pitanja. Koliko sam shvatio i vi i vaša porodica ste otišli na brdo Kušljevica. Da li je to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A kada ste stigli tamo u kasnim večernjim satima, recite nam da li je tamo u stvari već bilo dosta ljudi? I ako jeste, recite nam koliko?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Tamo je bilo jako puno ljudi. Otpriblike 1.200 ljudi. Bilo je žena, bilo je dece, muškaraca, ljudi svih uzrasta. Padala je kiša, a čitavo stanovništvo je bilo tamo gore.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, oprostite što sam vas prekinuo malopre kada ste hteli da govorite o nečemu što se dogodilo rano sledećeg jutra. Tad sam vas prekinuo zbog nekih detalja. No, recite nam sada šta se desilo sledećeg jutra?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Sledećeg jutra, dakle, 30. marta, to je dan koji albanski narod ne može da zaboravi jer su stradale i nevine žrtve tog dana i to od strane srpskih snaga.

SUDIJA MEJ: Molim vas, recite nam samo šta se desilo.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Tada su Ukšini Ukšini i njegova supruga Miradina (Miradine Ukshini) bili ubijeni. Dakle, ujutro 30. U isto vreme, sve srpske snage u selu su počele da ulaze u kuće, da proteruju stanovnike, da ih plaše, na taj ih način teraju da napuste svoje kuće.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A kuda su se uputili meštani?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Meštani sela Žegra kada su bili isterani pod pretnjama srpskih snaga, odnosno neki od njih su otišli u Donju Stublu (Stubell e Ulet), a sa severa su otišli u pravcu Korešta (Koreshet). Srpske snage su ih proterale i većina njih su otišli u Stublu. Tog dana Skender Aliju (Skender Aliu) je mučki bio pretučen, kao i njegov brat Džafer Aliju (Xhafer Aliu). Njih dvojicu su pretukli u njihovoj vlastitoj kući. Tukli su ih kundacima pušaka i onda im

je bilo rečeno da moraju u kratkom roku da napuste svoje kuće, kao što je rečeno i drugima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da vas zaustavim na trenutak. Recite nam kako ste vi čuli za smrt Ukšina Ukšinija i za premlaćivanje ove dve osobe. Da li vam je to bilo rečeno tog dana ili ste o tome čuli kasnije, ili ste pak vi to videli?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ne, ne tog dana. To smo saznali od meštana koji su živeli u blizini kuće Ukšina Ukšinija, a koje su protezale u našem pravcu, dakle u pravcu Stubla, a što se tiče Skendera i Džafera Alijua, njih dvojica su lično došli u Stublu i videli smo tragove na njima.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, oni su vam rekli šta se desilo, a vi ste videli dokaz o premlaćivanju lično vlastitim očima?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, da. Tako je. To sam lično video. Dakle, tragove, dokaze sam lično video vlastitim očima, jer se to moglo videti na njihovom licu i na drugim delovima tela.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, kako bismo nešto pojasnili, kada sam vam bio pokazao kartu, onu detaljniju kartu, onu drugu kartu koju sam vam pokazao, ja sam zatražio od vas da pokažete Donju Stublu. Danas tokom svedočenja vi spominjete Stublu. Da li je to isto mesto ili neko drugo mesto ili ja grešim?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je isto mesto, ali karte su na srpskohrvatskom, oznake su na srpskohrvatskom, a ne na albanskom.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, Stubla je mesto na koje ste mislili kada ste govorili da ste vi i ostali seljani otišli, kada ste drugi put proterani iz sela Žegra. Je li to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: U selu Stubla nisu svi mogli naći sklonište jer je bilo vrlo malo kuća koje su bile na raspolaganju, tako da su našli sklonište u nekim šatorima koje su onda rasporedili na brdima oko Donje Stuble i Gornje Stuble, tako da su stanovnici Albanci, stanovnici sela Žegra bili u toj situaciji.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, vi i ostali stanovnici sela Žegra ste otišli u selo Donja Stubla i pokušali ste da nađete smeštaj u tom području?

SUDIJA MEJ: Da, on je to rekao. Dajte da pokušamo da završimo sa glavnim svedočenjem ovog svedoka što pre možemo, da završimo ovo posle podne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, koliko dugo ste ostali u selu Donja Stubla?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: U selu Donja Stubla ostao sam zajedno sa svojom porodicom od 30. marta sve do 4. maja. Za vreme našeg boravka u selu Donja Stubla desilo se mnogo tragičnih događaja u okolnom području. U selima koja se graniče sa selom Stubla, mogu da pomenem 15. april kada je selo Đelekare (Gjylekare), u opštini Vitina, bilo izloženo terorističkim aktima koje su počinitele paravojne i vojne snage Srba.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ja ću da rezimiram ono što mislim da hoćete kažete. Dok ste vi bili u selu Donja Stubla, da li su mnogi seljani iz okolnih sela došli takođe da se sklone u selo Donja Stubla?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Veliki broj ljudi je tamo došao.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I dok ste bili tamo, koliko je otprilike izbeglica okupljeno u selu Donja Stubla dok ste vi bili tamo. Da li možete to reći Veću?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, mogu vam reći da za vreme mog boravka tamo, kada su ljudi dolazili iz okolnih sela kao što je Ladovac (Lladofc), Ošljane (Oshlan), Ribnik (Rimnik) i Đelekare broj civilnih stanovnika, civila koji su došli u Gornju Stublu, izvinjavam se, Donju Stublu iz okolnog područja je bio otprilike 20.000 ljudi. Ali to je slobodna procena.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Rekli ste nam da ste tamo ostali do 4. maja. Za vreme dok ste bili u selu Donja Stubla, da li su neki od tih 20.000 ljudi odlučili da napuste to područje?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Od trenutka kada su napadnuta sela Đelekare, Ribnik i Ladovac od strane srpskih vojnih i paravojnih snaga, nastao je problem sa hranom i vodom za piće. Svaki trenutak je činio tu situaciju još kritičnijom jer ljudi su živeli u najlon šatorima i ogroman broj ljudi, civilnog stanovništva se tamo okupio tako da je to izgledalo kao koncentracioni logor. To stanovništvo se uglavnom sastojalo od dece, žena i muškaraca, i s obzirom na nepodnošljivu situaciju, ljudi su počeli da se spontano organizuju i od 15. aprila grupe ljudi su počele da napuštaju selo Stubla i da se kreću u pravcu granice prema Makedoniji jer su mislili da će tamo naći spas.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste čuli za neke seljane koji su pokušali da se vrate u svoja sela i da li su se onda vratili sa pričama o tome šta su tamo zatekli?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Nije mi sasvim jasno na koga mislite, na koja sela mislite. Da li mislite na selo Đelekare ili selo Ribnik?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dozvolite mi da budem precizan, da li je iko od tih 20.000 ljudi pokušao da se vrati u svoje selo i da li su se onda vratili u Stublu i ispričali šta su tamo zatekli? Ako ne znate, to je u redu, recite da ne znate.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ne, tačno je da su neki od njih otišli, vratili se kućama i zatekli svoje kuće opljačkane. Neke su bile i spaljene, ali to se desilo nakon izvesnog vremena, nakon deset dana u selima Đelekare i Ribnik, a ostatak stanovništva je pobjegao.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko sam shvatio, i vi ste pobjegli s njima. Četvrtog maja, odlučili ste da idete u Makedoniju. Je li to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. To je tačno. To je bilo 4. maja. Siromaštvo, jad i nestašica hrane su nas pokrenuli, strah od oružja, od pucnjave koju smo čuli, koja je dolazila od srpske vojske prisutne u tom području, videvši njihove pokrete trupa mi smo se osećali

potpuno nebezbedno i kao grupa smo odlučili da krenemo. Bilo nas je oko 600 ljudi i krenuli smo ka granici prema Albaniji.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako sam vas dobro shvatio, vi ste neko vreme pešačili i onda ste se negde zaustavili. Gde ste se zaustavili?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, 4. maja kretali smo se noću, bilo je oko osam sati uveče, dakle, noću smo se kretali jer nismo hteli da nas srpske snage vide i da ne budemo izloženi daljim patnjama, tako da tokom našeg pokreta smo prošli kroz Donju Stublu, selo Selište (Selishte) i onda smo produžili kroz naselje Sufaj i stigli smo u selo...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: To je u redu. Vi ste tu prenoćili i onda ste sledećeg jutra pešačili do Ruštaja (Rustaje).

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je tačno. U Ruštaj smo stigli oko dva sata.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se tamo nešto desilo i ako jeste recite nam šta?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Naša grupa koja je išla prema Makedoniji, kada je stigla u naselje Ruštaj naišla je na srpske vojne i paravojne snage. Oni su nas opkolili i onda pod njihovim pretnjama, nakon što su nas oni pretresli, osećali smo se nebezbedno, bili smo vrlo napeti, i za to vreme su muškarci stariji od 16 godina pa sve do 60 godina odvojeni od žena i dece. Povelili su nas oko 500 metara od te grupe i naredili su nam da kleknemo i da držimo ruke iznad glave. Bili smo opkoljeni od strane srpskih snaga među kojima je bilo i paravojnih snaga koji su uvek bili drogirani i video sam da je njihovo ponašanje prema nama bilo jako oštro. Dok smo bili tamo, dok su nam pretili da će nas ubiti, iznenada smo čuli kako naše žene i deca viču i kada je situacija postala alarmantna, neki od pripadnika vojske su nam naredili da ustanemo, a u tom trenutku žene i deca koji su vikali, zapomagali su i počeli da nam prilaze i da se pridružuju nama kao grupi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sada ću vas ovde zaustaviti. Dakle, vi ste se ponovo svi okupili sa ženama i decom i produžili. Kako ste na kraju završili? Kako ste znali kuda idete i kako ste tamo stigli?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Kada smo se svi ponovo okupili sa ženama i decom, naredili su nam da pešačimo otprilike jedan kilometar i celim putem su nas oni sprovodili. Oni su bili postrojeni s obe strane naše kolone i onda su zatražili od nas da sednemo na jednu livadu. I dok smo sedeli na toj livadi, komandant te vojne jedinice nam je prišao sa četiri pripadnika paravojnih i vojnih snaga, sa repetiranim puškama, oružjem. Oni su mi pretili. To oružje je u stvari bilo u mene upereno i oni su mi pretili.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kako?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Pretili su mi rečima tražeći da im objasnim zašto smo pozvali NATO. Počeli su da me vređaju zato što sam Albanac i koristili su druge prostote i tu su ostali s nama oko sat vremena. Pokušao sam da ostanem miran.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su, koliko dugo su vam se oni obraćali i kako, na koji način, kojim jezikom?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Obračali su mi se samo srpskim, nikakvim drugim jezikom.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nakon tih sat vremena šta se onda desilo?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Onda nam je naredeno da produžimo u pravcu Preševa i sela Hoč o Preševu (Hoce o Preshevo). Rečeno nam je da se ne okrećemo i ako se usudimo da skrenemo sa puta kojim treba da idemo, bićemo ubijeni.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste ispoštovali njihove naredbe?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Na početku smo ispoštovali njihove naredbe sve dok nismo mislili da je bolje da skrenemo sa puta, jer smo se bojali da ćemo naići na neke druge snage. Neki od nas su bolje poznavali taj teren i rekli su da idemo u brda i to smo i uradi-

li. Cela grupa je otišla u brdo, planinu i približili smo se granici sa Makedonijom. Ta cela grupa deportovanih građana je provela noć na kiši u mestu Mal i Tate (Mal e Thate), onda smo narednog jutra vrlo rano krenuli, vodila nas je osoba koja je poznavala put, ali je imala veze sa srpskim snagama. On nam je rekao kuda da idemo, a za uzvrat...

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, završite vašu rečenicu. Za uzvrat šta?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Ta osoba koja je imala veze sa srpskim snagama tražila je od nas, od pripadnika ove grupe, da joj damo određenu sumu nemačkih maraka da bi nam on pokazao put. Dakle, mislim da je sve urađeno u saradnji sa srpskim snagama na granici.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Na putu prema drugom graničnom prelazu, da li ste se sreli sa drugim izbeglicama iz sela Žegra?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. U Mal i Tatu je bila jedna druga grupa koja je nekoliko dana pre bila stacionirana u Preševu i drugim okolnim selima. Bilo ih je oko 300 ostalih seljana i jedan od njih je znao put i on nam je pokazao put.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Da li se onda može reći da je vaša grupa, zajedno sa tom grupom od 300 ljudi koja vam se pridružila, činila jednu grupu i vi ste zajedno prešli granicu? Da li je to tačno?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je tačno. Dakle, naša grupa i još jedna grupa su se spojile i zajedno smo prešli granicu na kontrolnom punktu i prešli smo u Makedoniju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Još nekoliko pitanja. Molim vas, pogledajte ponovo dokazni predmet 3, karta 10. Rekao sam da ćemo se vratiti na tu kartu. Da li biste Veću pokazali kojim ste putem išli do granice? Zapravo, od sela Žegra pratite pokazivačem na karti, nemojte ništa komentarisati, samo nam pokažite u kom ste pravcu išli i gde ste prešli granicu ako se to vidi na ovoj karti. Nemojte

nam iznositi bilo kakve detalje, samo nam pokažite maršrutu. Da li ste shvatili moje pitanje?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: To bi nam jako pomoglo. Počnite od sela Žegra.

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Dakle, ovde je selo Žegra, ovde je selo Žegra, ovde su bile izbeglice. Onda smo išli ovim pravcem koji vam pokazujem pokazivačem. Onda smo prešli reku i Seferaj naselje, zatim Ruštaj i tako dalje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sve do Makedonije?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da. Onda smo prešli u Makedoniju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako pogledamo kartu, da bi to ušlo u zapisnik, ako pogledamo selo Žegra postoje dva puta sa strelicama koja vode ka granici prema Makedoniji. Vi ste krenuli drugim putem nadesno, putem obeleženim strelicama?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, to je tačno. Drugim putem obeleženim strelicama, onim koje sam vam pokazao, to je bio naš pravac.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Samo još jedno pitanje. Kada ste se vratili u vaše selo, možete li nam reći u kakvom ste stanju našli vaše selo, selo Žegra?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Za vreme dok smo bili u mestu Donja Stubla, od 5. aprila, selo Žegra je paljeno. Kuće su paljene, kuće albanskih građana su paljene, a to je radila srpska vojska i srpske paravojne snage.

SUDIJA MEJ: Gospodine Šabani, bolje ćemo napredovati ako budete slušali pitanje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste se vratili u selo Žegra?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Da, jesmo, 26. juna.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I kada ste tamo stigli, u kakvom stanju ste našli albanske kuće?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Albanske kuće, uopšteno govoreći, bile su spaljene ili u celini ili delimično. Samo nekoliko ih je ostalo neoštećeno. Mogao bih da kažem da nijedna od kuća nije ostala potpuno neoštećena. Većina kuća, oko 120 kuća su bile potpuno spaljene, 420 je bilo delimično spaljeno, a mali broj je ostao manje-više neoštećen.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Šta se desilo sa srpskim kućama?

SVEDOK ŠABANI – ODGOVOR: Sve srpske kuće su bile neoštećene. Kada sam se vratio iz Makedonije, a vratio sam se autom i vlasnik tog automobila me je dovezao u moje selo, lokalni Srbi su se pripremali da napuste selo Žegra u tom trenutku.

TUŽILAC RAJNEFELD: To su bila sva moja pitanja. Hvala vam lepo.

SUDIJA MEJ: Sutra ćemo nastaviti sa unakrsnim ispitivanjem. Gospodine Šabani, tokom ovog prekida imajte na umu da ni sa kim ne razgovarate o svom svedočenju, a to uključuje i predstavnike Tužilaštva. Molim vas da se vratite sutra u 9.00, da biste završili sa svojim svedočenjem. Sada prekidamo s radom i nastavljamo sutra ujutru u 9.00.

SVEDOK ŠABANI: Da, časni Sude.